

Posamezna šte. K 1-60

Ob nedeljah K 2-

"TABOR" izhaja vsak dan, razven
nedelje in praznikov, ob 18. uri z
dnevno naslednjega dne ter stane
mesечно po št. 20.—, za ino-
remstvo K 40.—, dostavljen na dom
K 22.—, prejemnik v upravi K 20.—
Inerati po dogovoru.

Naroda se pri upravi "TABORA",
MARIBOR, Jurčičeva ulica št. 4.

□ □ □ POŠTNA PAVŠALIRANA □ □ □

ljuba liceja

Gyubgan

TABOR

Posamezna šte. K 1-60

Ob nedeljah K 2-

UREDNIŠTVO se nahaja v Mar-
iboru, Jurčičeva ul. št. 4, I. nad-
stropje. Telefon intern. št. 276.
UPRAVA se nahaja v Jurčičevi
ulici št. 4, priloge, dno. Tele-
fon št. 24. ŠHS poštnoštevnica št.
400 št. 11.787.

Na naročila brez denarja se ne
vzira. — Nakopi se ne vrnejo.

Leto: III.

Maribor, nedelja 12. februarja 1922.

Številka: 35.

Da ne bo prepozno.

Prav ganljivo je, kako se gnetejo
dobri in slabi poznavalci srbohrvat-
skega spora v ospredje ter ponujajo
kakor padar svoje recepte. Očlovek si
je želi, da bi imeli vsaj dobro voljo,
četudi jim manjka moči in poznanja
razmer. Da bi bili vsi tako prežeti ide-
alizma, kakor ga kažejo, potem se nam
bati za domovino. Tako pa: govore
mi samo do morejso godrnjati, se
pritoževati ter prorokovati skorajšnji
konec... In vendar se nahajajo med
njimi tudi dobri in neustrašeni borec
za resnico, borec, ki si upajo zaklicati:
»Na obeh straneh je krivda! Zlo bo
moglo končati le, če odjenjate obe stra-
ni ter se pošteno in odkritosrčno spravi-
te in pobotate.«

Kar vprašamo se, kako je v naš
Primerjajmo sebe danes z onimi, ki so
pozdravljali s takim navdušenjem
mlado zoro nove bodočnosti v zadnjih
oktoberskih dneh leta osemnajstega...
In odkrito si priznamo, da smo bili ta-
krat preveliki optimisti, da smo pre-
malo računali z realnostjo, s suhimi
dejstvi; odtod vsa prevara, vse mal-
kontentstvo današnjih dni. Če pa je to
le pri nas, ki nismo bili razvajeni, ki
nismo poznali belega kruha lastnega
gospodarstva, kako naj pa bodo zado-
voljni in tihi oni, ki so bili v mnogih
zadevah vendar le sami svoji. In od
tod pride oni skrajni ekstrem, ki bi
postavil na kocko tudi vso bodočnost,
ki bi bil pripravljen pogubiti tudi
narod in njegovo zadnje upanje, da bi
le manifestiral svoje nezadovoljnost.

Kakor pa se je klicalo v gozd, tako
je odmevalo iz gozda. Da, tako daleč
smo, da se porajajo v zadnjih dneh že
strašni načrti, strašni za državo, ki
je nastala »po volji naroda«, za drža-
vo, ki je, kakor radi trdimo, »narod-
nostna« država. Medtem ko misli en
del na »osvobojenje« izpod srbskega
del na »priganja ves drugi del, da se
izločijo neke pokrajine, ki se čutijo v
državni skupnosti tako nesrečne, iz
državnega telesa, so pa tudi neki krogi,
ki silijo vlado k »nasilnemu pomirje-
nju« dežel, češ, da je vse nezadovolj-
stvo le umetno nasejano. In to vse v
državi, ki ima najlepše pogoje za pro-
evit in za vso pozemeljsko srečo, med
narodom, ki je edinstven, ki se je že
pred par meseci ljubil tako, da ga niso
mogle v tej ljubezni ovirati niti gr-
made mučnikov. Cesar ni mogla za-
treti krvava roka naših tlačiteljev,
kar smo si priborili s svojo močjo
proti volji skoraj celega sveta, to naj
kot pust fantom zamre? To naj razpa-
de, da bodo zadovoljne ambicije nekih
blokašev in da bo srečna trma neka-
terih vladinovev? Do tu in ne dalje!
Države ne damo ne tem in ne onim. —
Gorje, če bo prišlo to vprašanje v
javno rešitev! In ti in oni bodo strme
zrli, da je sicer strankarska disciplina
prva zahteva, preko katere pa sega
vedno in vsikdar zahteva države. V
tem hipu bodo ostali vodje santi, kajti
narod je nepokvarjen in bo presodil
sam, kje je krivica in do kod sega pra-
vica. Nihče naj ne meni, da bo varal
narod, če uganja še tako demagogijo
ter kaže s pozdignjenimi očmi, kako
mu je pri srcu skrb za državo. Straš-
nih očitkov je polno poleg opozicijo-
nalnega tudi ono časopisje, ki želi re-
medure, ki želi res bratskega zagrlaja
v vsi domovini. Zato proč z nasilstvom,
proč s trmo na obeh straneh, da ne bo
prepozno. Brez preglašovanja, brez
podkupovanja in brez pritiska: razgo-
vor in sporazum z odprtim srcem in
resnično dobro voljo. Z zlim se ustvar-
ja samo zlo, dobro na edino z dobrim.

Kredit za prekmurske železnice.

Dvajset milijonov dinarjev za zgradbo prekmurskih železnic.
Redukcija uradništva. — Administrativna razdelitev države.

TIP Beograd, 11. febr. Včeraš-
nji seji plenuma finančnega odbora
so prisostvovali tudi finančni minister
Kumanudi, notranji minister Marin-
ković in prometni minister Stanić.
Med drugim je bil stavljen tudi pred-
log, da naj se dohodninskega davka
prosti minimum zviša od 4000 na
12.000 Din. Predlog se je odložil ter
pride na vrsto pri razpravi v budžetu
za 1922. Dalje se je razpravljalo naprej
o železnica Knjaževac—Niš in Užice
—Vardiste ter Murska Sobota—Ormož
in Murska Sobota—Dolnja Lendava.
Prometni minister je izjavil, da je za
zgradbo obeh prekmurskih železnic
določena svota 20 milijonov dinarjev.

Jugoslavija in Karel Habsburški.

DKU London, 10. febr. Jugoslo-
venska vlada je sporočila angleški
vladi, da je pripravljena plačevati
del vzdrževalnine za bivšega kralja
Karla, toda le pod pogojem, da prispe-
vajo k temu tudi zavezniške države.
Obenem izraža svoje mnenje, da se
mora po konferenci veleposlanikov do-
ločena vsota znižati in naj se prvi

obroki plačajo iz reparacijske blaga-
ne. Jugoslovenska vlada zahteva na-
dalje, da Karl brez dovoljenja vseh za
interesiranih držav ne sme zapustiti
krajja internacije ter predlaga, naj se
sklene s Portugalsko glede straženja
Karla in njegove družine natančna
pogodba.

Strašne dimenzije gladu v Rusiji.

DKU Moskva, 10. febr. V po-
krajinah ob Volgi strada 25 milijonov
ljudi, v kirgiški republiki 1.300.000 in
v simbirski guberniji 800.000 odraslih
in 504.000 otrok. V stavropolskem o-
krajju ne more od 120.000 prebivalcev
skoraj nihče več živeti brez tuje po-
moči. Otroci gladajo od lakote svoje
roke in matere ubijajo svoje lastne

otroke, ker ne morejo več gledati nji-
hove bede in lakote. Na večjih mestih
je ugotovljeno, da se preživlja ljudstvo
s človeškim mesom. V pukačevskajem
okrajju se zamore preživljati le še ena
petina vsega prebivalstva in preostale
živine, dočim so vsi drugi izročeni
nemili usodi lakote.

Bonomijeva vlada ostane.

DKU Rim, 10. febr. »Agence Sfe-
fani« poroča: Kralj demisijske ministr-
stva ni sprejel ter se bo to dne 16.
t. m. ponovno predstavilo parlamentu.
Obnovljena Bonomijeva vlada bo zahteva-
vala ponovno zaupnico, in če jo ne
bo dobilo, bo parlament razpuščen ter
razpisane nove volitve.

Konec rudarske stavke na Češkoslo-
vaškem.

DKU Praga, 10. februarja. Danes
ob 10. uri zvečer je bila sklenjena in
podpisana pogodba med rudarji in
posestniki rudnikov.

Konec stavke v Nemčiji.

DKU Berlin, 10. februarja. Ka-
kor poroča prometno ministrstvo, se
lahko smatra stavko za popolnoma
končano. Promet se vedno bolj bliža
moralnim razmeram.

DKU Berlin, 10. februarja. Gla-
som poročil, ki jih je sprejelo promet-
no ministrstvo, so se delavci pri vseh
železniških direkcijah brez upora vr-
nili na delo.

Italijanska pomoč Rusiji.

DKU Rim, 10. februarja. Ka-
kor poroča Uradni list, je vlada poobla-
ščena, da porabi 6 milijonov lir za
stradajočo Rusijo.

Amerika in genovska Konferenca.

DKU New York, 10. februarja.
Bankir Otton Kan se je v nekem svo-
jem govoru zavzel za sodelovanje Ame-
rike na konferenci v Genovi. Izjavil je,
naj se vojni dolgovi zaveznikov zbr-
šejo pod sledečimi pogoji: Reparacij-
sko vprašanje naj se končoveljavno

reši; evropski budžet naj se spravi v
ravnovesje in vse nepotrebne ovire v
medsebojni trgovini naj se odpravijo
in tečaj uvrstijo.

Velika tramvajska nesreča v Dubrovniku.

TIP Sarajevo, 10. februarja.
Vsled po snežnih metežih prekinjenih
telefonskih zvez z Dalmacijo je šele
danes dospela semkaj vest o veliki
tramvajski nesreči, ki se je zgodila 8.
t. m. v Dubrovniku. Tramvaj, ki vozi
iz Gruža v Dubrovnik, je vsled zlede-
nelih tal skočil na strmem klancu
s tira in zdrčal navzdol. Tramvaj je
bil nabito poln. Trije dijaki in kon-
dukter so obležali na mestu mrtvi, 16
oseb pa je bilo več ali manj težko ra-
njenih. En dijak je izgubil vsled ne-
sreče govor. Vse mesto je pod vti-
som strašne nesreče.

Ponovna aretacija majorja Oszenburga.

DKU Budimpešta, 10. februarja.
Na povelje vrhovnega armadnega
poveljstva je bil major Oszenburg zo-
pet zaprt. Ker pa se nahaja Oszen-
burg na zdravljenju v nekem sanato-
riju, se je povelje izvršilo na ta na-
čin, da ga čuvajo štirje detektivi in
ne sme sprejemati nobenih obiskov.

Generalna stavka v Neaplju.

DKU Neapelj, 10. februarja.
Stavka tukanjskih pristaniških delav-
cev se je razvila v generalno stavko.
Vojaštvo in fašistovske organizacije
vzdružujejo obratovanje.

Dunajske visoke šole zaprte.

DKU Dunaj, 10. februarja. Na
vseučilišču in na tehniški visoki šoli
je vsled pomanjkanja kuriva s 13.
februarjem ukinjen ves pouk.

In tega nam je nujno potreba! Če
nam poklonijo dobro spravo novi mož-
je, jih pozdravljamo že danes iz vsega
srca. P. St.

Iz zunanje politike.

Konferenca male antante. — Priznamo
sovjetsko Rusijo ali ne priznamo. —
Politika Nemčije. — Vatikan kot poli-
tičen činitelj.

Pred veliko evropsko konferenco v
Genovi, ki že par tednov vznemirja po-
litične duhove v vsej Evropi, se vrši
sestanek zastopnikov male antante, na
katerem bodo Češkoslovaška, Rumunija
in Jugoslavija zavzele enotno stališče
napram glavnim vprašanjem, s kateri-
mi se bo pečala genovska konferenca.

Po poročilih nekaterih poloficijoz-
nih listov bo mala antanta odločno za-
stopa načelo, da se ne more in ne sme
razpravljati o reviziji mirovnih po-
godb. Mirovne pogodbe so temelj, na
katerem stoji vse, kar se je v povojnem
kaosu zgradilo pozitivnega in trajnega.
V tem oziru se stališče male antante
strinja s politiko Francije.

Vprašanje je, se li bodo angleško-
francoska nasprotja pojavila v Genovi
v tako izrazitem smislu, da bi bile na-
sledstvene države postavljene pred al-
ternativo: ali Francija ali Anglija! V
tem oziru vlada precejšnja nejasnost.
Nikdo ne ve, kako daleč sega angleška
popustljivost in francosko zmagošlav-
je! Z zanimanjem pričakujemo izid te
predkonference med zastop. male an-
tante.

Važno mednarodno vprašanje, ki ga
bo morala rešiti tudi mala antanta, je
razmerje med Evropo in sovjetsko Ru-
sijo. Sovjetska Rusija prihaja prvič o-
ficialno na evropsko konferenco, da so-
odločuje pri vprašanjih, ki se tičejo
evropskega gospodarstva, zlasti pa ure-
ditve desolatnih ekonomskih razmer v
Rusiji.

Naša diplomacija je naglašala s po-
sebnim povdankom, da ne priznava
sovjetske Rusije. Spalajkovičeve besede,
da naj rajši pogine 20 milijonov
ljudi, kot da bi priznali komunistično
vlado, se pač junaške, niso pa niti po-
litične, niti — človeške. Danes je gotovo
dvoje:

1. Ruska komunistična revolucija
prehaja nujno na pot razvoja in nor-
malnega gospodarskega in duševnega
stanja. Sanje o svetovni revoluciji so
se razblinile in na mesto socialnega
terorja stopa zopet socialna organiza-
cija, nekrvava socialna borba. Tako se
komunistična ruska država zblizuje z
Evropo in postaja eden izmed temelj-
nih problemov evropske gospodarske
obnove.

2. Danes je v Rusiji tak položaj, da
bi vsaka intervencija ali protirevolu-
cija povzročila brezprimerno klanje in
opustošenje ter uničila Rusijo in ruski
narod. Evropa ne bi imela od tega ni-
kakšne koristi, nasprotno, ruska pro-
past bi utegnila tudi zapadni svet vre-
či v vrtnice propasti in kaosa.

Če evropske države odbijejo Rusijo,
bo onemogočen mirni preobrat ruske
revolucije v evolucijo. V Rusiji bodo
zopet zmagali ekstremisti in vrgli ru-
ski narod v novo gorje. Iz tega vidimo,
da je ruski problem neizmerno zapre-
den in težaven problem, ki se deli v ne-
šteto gospodarskih, političnih, social-
nih, mednarodnopravnih, kulturnih in
drugih komponent. Mo' o je vprašanje v
svetovni politični zgodovini, ki bi bila
tako komplicirana, a hkratu tudi tako
važna in akutna.

Pred par dnevi je prevzel vodstvo nemške zunanje politike dr. Walter Rathenau. Njegovo ime je znano vsemu političnemu svetu, saj je bil dr. Rathenau voditelj nemške reparacijske komisije; ker se pa zadnja leta vsa nemška zunanja politika suče okoli reparacij, lahko trdimo, da je bil dr. Rathenau zunanji minister že davno pred faktičnim imenovanjem. Dr. Rathenau je mož silne energije in velikanske delavnosti. Tipičen Nemec z bismarckovsko vojno. Da ima v razvinskih krogih precejšen ugled, to je pripisati njegovemu odločnemu in korektnemu postopanju v reparacijskih zadevah. Dr. Rathenau je tako strasten Nemec, kakor vsi drugi Münchenski buržnji, ali njegov logičen in silno razvit um mu ne dopušča, da bi se bil udajal zapeljivim čustvom in nevarnim iluzijam. Po njegovem mnenju je Nemčija v današnjih razmerah odvisna od zaveznikov in edina pravilna pot nemške politike je pot poenostavitve napram pogodbam. Rathenau je naprednik takega eksperimenta, ki ni preračunan na najmanjše podrobnosti. Zaveda se, kako težko breme nosi Nemčija na svojih plečih, istotako se za reda ogromnega rizika, kateremu bi izpostavila vso svojo bodočnost če bi se skušala razbremeniti in se udati »negotivnim vetrom«. Zato Nemci upajo, da bo Rathenauovo vodstvo nemške zunanje politike ublažilo francosko neznanje in pridobilo Angleže. Znano je, da je Rathenau izdelal eksploatacijski načrt za Rusijo in ga predložil zaveznikom.

Z izvolitvijo milanskega kardinala Rattija za naslednika pokojnega papeža Benedikta XV. je papeštvo napravilo nov korak od vatikanskihi zidov: korak zblizanja s političnim svetom. Vsi večji evropski listi so te dni objavili razmotrivanja o novem papežu in njegovi političnem pomenu. V splošnem se naglašja, da je v Vatikanu zavel nekoliko liberalnejši duh. Papeštvo se je naveličalo glorie njetnika in njegovo preklestvo, izrečeno nad modernim duhom in današnjimi političnimi in kulturnimi načeli, izgublja vedno bolj svoj pomen. Izgleda, da bo papež Pij XI. v prvi vrsti politik in diplomat, ki se bo udeleževal z vso pozornostjo današnje mednarodno-političnega življenja. — Klerikalizem je dobil z nastopom novega papeža precejšen plus, zakaj gotovo je, da je papeštvo danes še velika politična sila in da še izdaleč ni doigralo svoje vloge. Mnogo pa je pridobilo tudi italijanstvo, Papež Pij XI. je namreč italijanski nacionalist, ki tega svojega mišljenja nikdar niti prikrival ni.

Zahtevajte v vsaki gostilni „Tabor“.

Dr. Rihard Fanningar:

Iz kronik.

Turke sem prvič videl leta 1917. Novem Sadu. Polnoč je bila že davno minula, ko se je balkanski vlak ustavil na gorenji postaji; pod nami so molče stopali vojaki s skodelicami v rokah — bili so Turki na potu v Galicijo. V zahvalo in protiuslugo sem že mesec dni kasneje z mnogimi drugimi pohajal po gozdovih in hribčkih, ki odpirajo in zapirajo pot v Palestino. Vis-a-vis so nam kadili Angličji zjutraj, opoldan, zvečer, ponoči in še vmes. In tu sem zvedel sledečo zgodbo iz neke stare turške kronike. — Pripovedoval jo je nam dodeljeni zdravnik poletnega večera med tihim kramljanjem:

Ker ravno govorite o pacientih, zdravljenju in konzilijih, vam hočem povedati kratko zgodbo, katero sem našel v Bagdadu v neki stari kroniki ter se tiče bolezni sultana Omarja XXXVI.

Omar XXXVI. je bil zlata duša, oženjen, posestnik 156 žen in 800 otrok. Glavna sultanija je imela komaj 16 let, imela pa je moža kljub njegovim 50tim letom še vedno zelo rada, to pa gotovo iz razloga, ker je bila komaj tri dni poročena in je bila prepričana,

Vzroki in uspehi stavke v Nemčiji.

Središče velike Nemčije, Berlin, je doživel v zadnjih dneh stavko, katere posledice so danes skoraj še nedogledne. Voditelji stavke so postopali brezobzirno, nečloveško. Ne samo, da je stala sprava delavstvo v še večjo bedo, je zahtevala mnogo nedolžnih človeških žrtv. Stavkujoči so med drugim odvzeli mestu neobhodno potrebno vodo, na kateri se je pojavilo pomanjkanje osobito občutljivo v bolnicah. Operacije, od katerih je bilo odvisno življenje mnogih bolnikov, so morale izostati in bolniki so bili prepuščeni nemilostni usodi. Na stotine dojenčkov v otroški bolnici je bilo po več dni brez tople hrane. — Danes je stavka končana, zatrta. Glavni vzrok — zvišanje plače, je v primeru s posledicami, ki jih ima stavka za vse mesto, za vso državo, naravnost neznan. Sedaj šele je znano, da je bila plača stavkujočih delavcev enaka plači vsenčulišnega profesorja. Pogajanja so se vršila že dalje časa in bi bila dovedla v doglednem času do ugodnega rezultata, da niso posegli vmes komunisti, ki so skušali izrabiti položaj v svoje politične namene: strmoglavit sedanjo demokratsko vladno in postaviti delavsko, katere bi se sčasoma spremenila v sovjetsko. To nevarnost so še pravočasno opazili socijalisti sami ter opozarjali delavstvo na posledice takega početja in pozivali so stavkuječe nazaj na delo. Komunisti so se sicer z vsemi silami trudili, da bi se proglasila generalna stavka, toda socijalistični zastopniki v delavskih odborih so glasovali proti temu.

In uspehi stavke? Lahko se reče, da je bila stavka z vsemi svojimi grozotami in žrtvami skorajda brezuspešna. Ustavitev prometa, pomanjkanje premoga in vsa sredstva, ki so se jih posluževali stavkujoči, so samo še povečala socialno bedo. Podjetja so bila primorana ustaviti ves obrat in odpustiti delavstvo, ki je s tem izpostavljenost skrajni bedi — brezposelnosti. Cene so neprestano naraščale ter se dvigale, čim bolj se je občutilo primanjkovalje dovoza. S tem je postalo zvišanje mezd iluzorično, ker so draginjske razmere v istem razmerju s plačami, kakor so bile pred stavko. Vlada je sklenila, da se kolovodje najstrožje naznujejo in odpuste iz službe. To so torej vsi uspehi te vso državo ogrožajoče stavke.

Zanimivosti.

Konec sveta. — Narodni ples v Južni Ameriki.

Ne mine skoraj leto, da se ne bi oglasil kak nov prerok, ki napoveduje skorajšnji konec sveta. Dobro je le, da smo na taka prerokovanja že precej vajeni.

da bodo medeni tedni trajali nepretrgoma naprej, kakor so se bili skoraj nepretrgoma začeli.

Da ni prišlo do nasprotnega spoznanja in do nepotrebnih razočaranj, za to je poskrbela usoda, kateri pravi Turki fatum. Slovenci pa: Kar bo, bo!

Ta »kar bo, bo« pa je imel svoje korenike dolga leta nazaj v nekem prerokovanju, katero je bilo razodeto takrat še mlademu princu po vedeževalki in ki se je tikalo prinčeve smrti, češ: Omar, tistikrat boš moral umreti, ko se ljudje od tvoji bolezni v tvoji navzočnosti skregajo.

Pretekla so dolga leta, iz prince je Omar postal sultan, imel pa je srečo, da ni nikoli obolel. Šele zadnje dneve, odkar je napravil za sultanijo 16letno Šeherezado, je večkrat občutil, da se mu polagoma moti v glavi in tudi v kolenih se ni čutil več tako močnega. Večkrat na teden se je poprej povzpela na goro Libanon, sedaj pa so mu klecnila kolena, če je moral tja, kamor gre še celo cesar k nogam. Z eno besedo, čutil se je vsega hin in ko je hotel četrta dan poroke, koj za Šeherezado vstati, mu ni bilo tega več mogoče. Zbodelo ga je v križu, da je glasno zavpil, obenem pa je čutil, da mu po notranjosti kruli in v desnem kotu želodca

jeni in jim ne pripisujemo posebne važnosti. Časi, ko so ljudje pri takih vesteh zopet pričeli bogaboječe živeti in se pripravljati samo na smrt, so že minuli. To je bilo običajno še v srednjem veku, ko so se ljudje še bali kuge, vojске in lakote ter kometov, ki bi trčili ob zemljo in jo razbili. Reči pa moramo, da so se še v najnovejšem času, leta 1910, našli ljudje, ki so se bali in verovali, da bo Halleyev komet trčil ob zemljo. Bili so taki babjeverneži, toda radi njih kulturni svet še ni razpadel. To je danes že vse več ali manj minilo in menda nihče ne misli več na skorajšnji konec sveta. Pač! Našel se je nov velikanski znanosti, nek dr. Bender. On je izdal knjigo »Nasproti propasti sveta«, v kateri trdi odločno, da lahko navede znanstvene dokaze, da bo še v tekočem stoletju konec sveta. Kakšni so ti njegovi dokazi? Njegovo trdno prepričanje temelji na tradicijah, na sv. pismu in na »odkritju« sv. Ivana. Znanstvene podatke prinjava le v toliki, kolikor se strinjajo z njegovimi odkritji ter se poslužuje pri tem tudi literarnih del, kakor je n. pr. Götthejev »Wilhelm Meister«. Po mnenju tega modrijana bo konec sveta leta 2000. Na to številko je prišel po mišljenju prastarih narodov in po orientalni tradiciji, da bo svet obstojal 6000 let, t. j. 3000 let pred Zaratrustom in 3000 let po njem. Onim, ki tega ne verujejo, navaja v dokaz Etruščane, Indijce, Kaldejce, Kitajce in Mongole, ki so to vsi verovali in deloma še danes verujejo. Bender se nadalje sklicuje tudi na prerokovanje neke Katarine Emerih in znanega irskega škofa Malahije, ki je umrl leta 1148. Ta škof je natančno izračunal koliko papežev bo še vladalo do konca sveta. Po umrlom Benediktu XV. bo še osem kardinalov zasedlo papežev prestol. Zadnji se bo imenoval Peter II. in bo nastopil leta 1990. Približno v tem času bo napočil konec sveta. Da se najdejo ljudje, ki take knjige čitajo, še ni tako čudno. Bolj čudno pa je, da se avtor knjige podpisuje kot doktor in da se najdejo za take budalosti v Nemčiji založniki, dočim marsikatero literarno delo ostane neznano ker ni založnika in tiskarne, ki bi ga natisnili.

Kakor povsod, imajo tudi Američani svoje narodne plesse. Posebno zanimivi so narodni plesi v južni Ameriki, kjer so tako v malih vasicah, kakor v velikih, modernih mestih še vedno priljubljeni. Teh plesov se ne udeležuje samo priprosto ljudstvo, temveč ves elegantni svet, ki si želi priproste, nepriljene zabave. Prostori, kjer se ti plesi vrše, niso ravno sijajne dvorane, niti preveč varni, kajti čestokrat se zabliše tudi goli noži, katere zmojo »gauchos« in »compadres« izborna vihteti. »Gauchos« prihajajo na te javne plesse v izredno elegantni toaleti ter si izbirajo mesta, kjer imajo najlepšo priliko za izzivanje. Vrhunec elegancije obstoja za »gaucha« v smešno širokih,

in pod srcem je čutil, da ga nekaj tišči. Obenem pa se je pojavila mrzlica, ki se je menjavala z vročico, tako da se je naenkrat tresel od mraza, par minut pozneje pa je že vrgel odejo od sebe. Šeherezada — vsa preplašena — ga je vedno znova pokrivala ter poslala takoj po zdravnika.

Prišel je domači zdravnik Halid, pretolkel in pregledal Omarja, izjavil, da ni nevarnosti, da je malo pretegnjen in da bo kmalu boljše! Le razburjenja ne, absoluten mir!

Omarju pa ni bilo boljše! — Na tihem je sultanija poslala po mestnega zdravnika Halefa. Prišel je Halef, pretolkel in pregledal je Omarja, pošlatal mu žilo in izjavil, da ni nevarnosti. Absoluten mir je potreben, predpisal pa je tudi mrzle obkladke po trikrat na dan, pol ure trajajoče čez prsa in želodec.

Omarju pa ni bilo boljše! Mrzlica je bila vedno bolj mrzla; vročica vedno bolj vroča. Prišel je Salib, tudi po naročilu Šeherezade, pretolkel in pregledal je Omarja, pošlatal žilo, poslušal srce, premečkal želodec in drob ter izjavil, da ima bolnik v levem kotu želodca preveč zraka, ki se je zgostil. Predpisal je vroče obkladke. Enkrat suhe, enkrat mokre.

dolgi črni hlači iz baržuna, izpod katerih se blišče lakasti čevljički, na glavi klobuk s širokimi kraji, dve do tri svilne rute, nalahko povezane krog vratu, za pasom nož in v ustih neizogljiva cigareta. Ženski svet je zastopan na teh plesih v pisani množici delavk in žensk dvomljivega značaja, domačink, Španjolk in Italijank, katerih nikjer ne manjka. Ples je vsakomur prost. Tu se vidijo stare žene, ki veselo poskakujejo ob spremljanju bučne, neglašene godbe, kakor tudi mlade matere, ki ob prvem zvoku »godbe« odstavijo dete s prsi, da se lahko spuste v vrstinec »habanere«. A povsod je »gauchos« neomejen vladar. Dovolj je, da mu kdo nehoje stopi na nogo in mu celo reče neprijazno besedo, že se posveti v njegovi roki nož. Gorje pa onemu, ki bi se približal njegovi, če tudi le za kratek čas osamljeni dami. Za takega »nesrečnega« je edina rešitev v begu. Nič manj zanimive so tudi »svete večernice«, ki so pri južnih Američanih ravno tako priljubljene, kakor ples. Te večernice so nekaka mešanica zabave in molitve ter se vrše navadno po manjših cerkvah in kapelicah, ki so gosto nasejane po južno-ameriških planjavah. Za vsakega svetnika, ki je označen v koledarju, se vrše take večernice s plemenitim namenom, da se moli in zabava. Okrogli valčki in poskočne polke zamenjavajo brez reda in programa litanije in molitve, bifeji poslušajo izborno, med tem ko istočasno roke vernikov ne nehajo prebirati jagod rožnega venca. Pri tej priliki pa ima tudi ljubezen veliko besedo in posebno mlada dekleta in fanti nikdar ne zamude svetih večernic. Medtem, ko vsled civilizacije, ki vedno bolj prodira v te kraje, »večernice« pokojnikov« čimbolj ginejo, število vernikov »svetih večernic« vedno bolj narašča. Niti starci, ki ne morejo več ne plesati ne ljubiti, ne zamude prilike,

Dnevna kronika.

— »Zdravniško društvo v Mariboru« ima v četrtek, dne 16. februarja 1922 ob 6. uri zvečer v gostilni »Maribor« na Grajskem trgu svoj redni občni zbor. Zdravniki, ki žele prenočiti v Mariboru, naj se javijo pisмено dva dni pred občnim zborom društvenemu tajniku.

— Draginja in javna varnost v okolici. (Dopis.) Draginja narašča splošno dan na dan. Našla je vhod tudi že v boljše hiše, zato ni čudno, če še tembolj bridko zadeva reveže. Po periferiji Maribora je sto in sto družin, ki nimajo dovoljnega zaslužka, da bi se mogle do sitga najesti, obleči ter si zakuriti stanovanje. Izsušeni in raztrgani hodijo okrog po zasneženih cestah, drgetajoč od mraza. Z obrazov jim odseva pomanjkanje in — sovraštvo do vsakega človeka, ki izgleda malo bolj obleden in rejen, s prepričanjem, da je vsak izmed teh kriv njihove bede in neznosnih razmer, ki so

Omarju pa le ni bilo boljše. Poslali so še po Haruna in ko je ta Omarja pregledal, pretolkel, poslušal na sren in pljučili ter opazil konečno na jugozahodni strani spodnjega Omarja par rudečih pik, je kategorično izjavil, da brez operacije ne gre, ker se je vnelo slepo črevo na obeh koncih in krajih in da so rdeče pike znak, da bo kmalu prišla rana skozi gorenjo kožo. Na to diagnozo je Šeherezada, ki ni imela pojma, kaj je slepo črevo, zahtevala od zdravnika Haruma, da skliče, predno se operacija izvrši, še konzilij vseh mestnih zdravnikov, da li je sultan Omarju operacija res potrebna? Harum je takoj privolil in prišli so še Halid, Halef in Salib ter mirno poslušali Haruma.

Ko je Harum končal, je Halid izjavil, da naj se še tiste rdeče pike vzame pod prvotno kuro, ker so posledice razburjene krvi, Halef je temu ugovarjal ter priporočal mrzle obkladke, Salib se je začel vsem trem zaničljivo smejati in zabijevati, da bodo edino vroči obkladki storili svojo dolžnost, med tem pa je Harum že zopet imel v rokah svoje instrumente in zahteval, da pride nož do besede! Beseda je dala besedo in prepričal postal vedno hujši, a do sklepa ni mogel priti in ko je Šeherezada prosila

nastale pri nas. Po noči ni niti varno hoditi po teh okoliških četrtih. Kam plovemo? Ali res ni mogoče na legalen način napraviti konec brezvestni špekulaciji nekaterih navijačev, verižnikov in krvososov. Naša država je vendar bogata na življenjskih potrebščinah.

— Kako se zabavajo Šentlovrenčani? (Dopis.) Šentlovrenčani so doma sicer precej za Pohorjem, niso pa nič manj brihtni kot drugi prebivalci našega zelenega Pohorja. Pred par dnevi so si izmislili prav originalno zabavo. Nek šentlovrenški lesotroze je stavil s šentlovrenškim kleparjem 10.000 K, če izpije ob 12. uri opoldne na vrhu cerkvenega stolpa liter vina. Klepar je kvenega sprejel, si postavil vrh stolpa po potrebi lesen oder in točno ob 12. uri dogovorjenega dne so gledali začudeni Šentlovrenčani kleparja na vrhu stolpa z litrom vina v roki, ki je izginjalo v kleparjevo grlo. Klepar se je zadovoljen vrnil iz stolpa v gostilno, kjer so ga pričakovali ostali »tovariši«, med katerimi je vladalo veliko veselje, kajti stava je bila dobljena. Tri dni in tri noči — seveda samo do policijske ure — so se veselili, dokler ni prišel račun. Klepar je že v duhu računal, koliko bo »čistega«. 2000 kroun ga je stala oder, štiri tisoč kroun so skupno zapili. To veselje pa je naenkrat skalil lesni trgovec, ki je stavo sicer izgubil, toda »mislil« je 10.000 nemškoavstrijskih kroun. Seveda o tem noče klepar ničesar vedeti, ker bi imel po tem računom nad 200.000 avstrijskih kroun izgube, mesto obetajočega dobička. Klepar se prepira s trgovcem, krčmar zahteva plačilo za vino, a Šentlovrenčani se vsem trem smejejo. »Heč« je pa le!

— Priprave za kraljevo poroko. V Beogradu se je sestel poseben odbor, ki bo organiziral vse priprave slovesne kraljeve poroke. V odboru, ki se je razdelil na več sekcij, so zastopniki trgovskih krogov, predsednik državnega sveta, duhovništvo, ženstvo itd.

— Drobiž pride. Finančni minister dr. Kumandur je odobril, da se bo dalo v promet na Hrvaškem, v Slavoniji in Sloveniji večja množina metalnega drobiža, ker je v teh krajih čutili veliko pomanjkanje drobiža.

— Anketa »Srp. književnog Glasnika«. Odlična srbska revija »Srp. Književni Glasnik« je otvorila anketo o hrvaško-srbskem sporu. V zadnji številki pozivlja vse naše intelektualce, da se odzovejo in pošljejo svoje izjave. Uredništvo je izrazilo svoje stališče: »Jugoslavija naj se organizira po svobodnem sporazumu in enakopravnosti volji Srbov, Hrvatov in Slovencev. Značilno je, da so hrvaški blokaški listi cinično zavrnilo to iskreno težnjo s srbske strani, da pride do sporazuma.

— Od veselja znorel. Nek Josip G. iz Trbiža je preстал večletno kazen v

da naj se pomirijo in se vendar enkrat odločijo za pravo, je Halef pograbil svojo mokro cunj in vrgel med družino, kar je bilo nekako znamenje za splošen alarm, ker Salib je tudi začel opletati s svojimi obkladki in v svoji jezi je Harum zagnal vse svoje instrumente med Halefa, Halefa in Saliba. In prišlo bi bilo še hujše!

Tu pa se je iz postelje zaslišal prebrih krik; sultan se je nenadoma obrnil in obležal na nosu. Ko so ga obrnili, je bil mrtev in šele tu so se dvorjani spomnili na usedepolno prorokovanje!

»Tako je, če se zdravniki ob pacientovi postelji skregajo«, je dostavil naš turški zdravnik. — Po tej povesti iz stare kronike se nas je navzela posebna štimunga. Obmolknili smo in polegali pod cedrami. Angleži so poslali preko nas še par granat, ki so krepile visoko gori v gozdu. »Bog se jih nsmili!« — je rekel eden še v pol spanju! Na koga je mislil v polnu? Na Angleže, granate, zdravnike ali pacijente? Bogve! Jaz ob svoje strani sem mislil na 16letno Šeherezado; rad bi bil vedel, kaj pravi kronika o njenem nadaljnjem življenju, pa si nisem upal vprašati Turka o tem, ker je to proti turškim običajem.

—o—

Koprskem zaporu. Pred par dnevi so mu naznanili, da ga bodo drugi dan izpustili iz zapora. Jetnik se je tega sporočila tako razveselil, da je zblaznel. Morali so ga dati v bolnico radi opazovanja.

— Kaj sodi novi papež o politiki? Češki listi poročajo, da je kardinal Ratti, sedanji papež Pij XI. malo pred izvolitvijo za papeža izdal pastirsko pismo, v katerem zavzema svoje stališče napram dnevnim vprašanjem. Tako n. pr. zatrjuje, da katoliška cerkev ni odgovorna za delovanje katoliške stranke, dalje, da se mora katoliško časopisje izogibati surovosti in osebnega napada itd. Nazori, ki bi naj veljali tudi v redakcijah slovenskih klerikalnih listov, če jim je kaj mar za krščanstvo.

— Huda zima v Italiji. Tudi v Italiji je zavladal hud mrz in zapadel debel sneg. Razen tega brije mrzel in hud veter s hitrostjo 100 kilometrov na uro. Promet je vsled tega zelo otežkočen in deloma popolnoma prekinjen.

— Kako vreme bomo imeli letos. Tajnik meteorološke komisije Calvadosa abbe Gabriel, katerega smatrajo v njegovi stroki za avtoriteto, prorokuje, da bomo letos imeli obilo dežja. Njegova trditev se opira na študij meteoroloških beležk iz leta 1835. Na podlagi teh zapisnikov je ugotovil, da sledi vsakemu suhemu letu deževno vreme, kateremu pa zopet sledi suša.

— Kilogram čebule 1000 kroun. V zadnjem tednu so na Dunaju (po zaslugi naših mesarjev!) padle cene mesa povprečno za 100 K. Zato pa cene zelenjavi neprestano naraščajo. Zelenjave in jaje na trgu sploh ni. Krompir stane na debelo 148 kroun, a čebula kar 1000 kroun za kilogram.

— Nova telefonska iznajdba. Angleški minister Churchill je imel v nekem klubu pred kratkim govor. Čudno se mu je zdelo, da si njegovega govora, kakor je to sicer navada, nihče ne beleži. Šele, ko je končal, so mu pojasnili, da ga beležijo stenografi v drugem prostoru. Na mizi, pri kateri je minister govoril, je stal cvetlični lonček. Med zelenjem je bil pritrjen nov aparat, ki je sprejemal ves govor. Stenografi v drugi sobi so imeli sličen aparat na svoji mizi. Slišalo se je tako dobro kot da bi minister sam govoril v tej sobi. Ta aparat je izumil nek mlad tehnik Burley ter se da spojit z vsakim telefonom.

— Organizacija beračev. V Pragi so si berači ustanovili svojo lastno organizacijo, ki ima namen, da prepreči medsebojno konkurenco. Natančno so si razdelili vsa mesta po mestu ter določili, kako dolgo sme prosjak stati na enem mestu. Število prosjakov pred cerkvami se je zmanjšalo, zato pa so se nastanili pred državnimi uradi in na drugih mestih, kjer se shaja več ljudi. Gotovo število prosjakov je »odrejenih« tudi pred krematorij. Bržkone bodo praškim beračem v kratkem sledili tudi berači drugih mest ter se »organizirali«.

— Preiskava proti Banci di Sconto. Kakor poroča rimska »Tribuna«, je uvedena proti upravi Bance di Sconto sodna preiskava, tekoma katere so bile odkrite razne nepravilnosti. Zadnja bilanca je bila popolnoma falzificirana. Državno odvetništvo je zaplenilo v banki razne važne spise. Preiskava se nadaljuje.

— V nedeljo se ne bo več krstilo. Avstrijske babice so se odločile, da hočejo biti tudi one deležne nedeljskega počitka. Zato so izjavile, da ob nedeljah in praznikih ne bodo več nosile otrok h krstu. Če pa bi bila res huda sila in nevarnost, da otrok prej umrje, se ga naj pa doma krsti.

Krivel Karlovega puča.

DKU Budimpešta, 9. februarja. Državno pravdnštvo je sestavilo obtožnico zoper častnike, ki so se udeležili znanega Karlovega puča. Obtoženi so: 2 generala, 20 polkovnikov, 4 podpolkovniki, 1 kapetan in dva nadporočnika radi zločina veleizdaje in pobune in nekateri tudi radi odrekanja pokorščine. Major Osztenburg je obtožen posebej, ker spada pod orožništvo.

Univ. prof. dr. A. Musil:

Islam.

Islam je verstvo, ki ga je osnoval Muhammed. Vernikom te religije se pravi: moslimi. Stiki islama z krščanstvom so bili zelo pogosti in v prvih dobah celo prijateljski. Islam ni pobijal kščanstva. Strmel je zgolj po politični moči, sicer pa je dajal kristjanom raznih veroizpovedovanj več svobode kot nekatere krščanske vlade. Mnogi krščanski škofje so si naravnost želeli nadvlado moslimov in pozdravljali njen prihod kot osvobojenje iz bizantinskega suženjstva.

Krog l. 1000 po Kr. so postajali stiki med kristjani in moslimi vedno bolj prijateljski. Ekspanzija islama je bila končana, meje med islamskim in krščanskim svetom določene. Samo v Španiji so se boji nadaljevali, to pa ni bila prava vojna, marveč zgolj večji ali manjši napadi enega nasprotnika na ozemlje drugega, ravno tako kot v Anatoliji; za to vojno se ni zmenil niti krščanski niti moslimski svet. Takratni Okeident je vstajal k novemu kulturnemu življenju, zaželel si je naobrazbe in iskal pri moslimih, česar je pogrešal doma. Moslimi so bili najbližje ognjišču stare kulture. Na stari kulturi so osnovali novo islamsko kulturo, imeli številne cvetoče univerze, knjižnice, znanstvene naprave in z vseh strani krščanskega sveta so prihajali na njihova učilišča mladi možje, duhovniki in lajki, da so se pri njih izobražili in si razširili svoje obzorje. Ti vzajemni kulturni in gospodarski stiki niso koristili samo krščanskemu Okeidentu, marveč tudi muslimanskemu Okeidentu. Gotovo bi se bila oba svetova združila, ko bi ne bil moslimski Orijent popravljen s turškimi moslimi, ki so se valili iz srednje Azije.

Turška plemena so se odlikovala in se še odlikujejo po svoji bojevitosti, po svoji težnji za nadvlado, vojnih pohodih in ropanju. Ko so sprejela islam, so proglasila, da delajo po naukih svoje vere, če širijo z ognjem in mečem Muhammedovo vero širom sveta. Ti novi apostoli islama so izpremenili in potvorili njegove prvotne nauke in s tem škodovali ne le moslimskemu Orijentu, marveč tudi krščanskemu Okeidentu. V moslimskem Orijentu do tistega časa ni bilo verskega fanatizma. Politični fanatizem je v 9. in 10. stoletju izginil. Turki so poplavili islamski svet s svojim fanatizmom, začeli so preganjati kristjane, podirali cerkve, rušiti sveta mesta in so tako izvajali križarske vojne, ki sicer niso mogle trajno osvoboditi svetih krajev, ki so pa izkopale globok prepad med islamom in krščanstvom.

Turki bi se morda bili umirili in razvili v islamskem svetu novo kulturo, če ne bi bilo njihovih rojakov Tatarov. Čingiz Khan je oplenil in uničil ves Orijent od Kitajske do Moravskega. Imel je kitajske inženere, uporabljal smodnik, potolkel vojsko za vojsko, osvajal trdnjavo za trdnjavo in uničil za dolga stoletja razvoj bujno kličoče kulture slovanske Rusije. Od Poljske do Uralske je strahoval ruski krščanski svet in skoraj ves moslimski svet. Od Indije do Egipta je bila islamska kultura uničena, ko so l. 1258. po Kr. tatarske tolpe zavladele v Bagdadu, kulturnem središču vzhodnega Islama. Že pred tem, l. 1213. po Kr., je bil zadan smrten udarec zapadni kulturi v islamski bitki pri Las Navas de Tolosa, v kateri je padla Cordoba in izza katere so se razcepljeni in zasovraženi španski ter severnoafriški moslimi uničevali v dolgotrajnih meščanskih vojnah.

Komaj se je bil islamski svet v 14. stoletju nekoliko dvignil in si ustvaril v Egiptu, Siriji, Perziji in Indiji nova kulturna središča, že so ga in sicer v 15. stoletju — poplavile Tamerlanove tolpe, sorodnice turških. Kako je Tamerlan divjal v vzhodnem svetu, razvidimo iz tega, da je v cvetočem mestu Ispaham postavil piramido iz 70.000 glav prebivalcev tega nesrečnega mesta.

Opustošeni moslimski svet je postal plen osmanskih Turkov. Z Male Azije so prodrli v Evropo, osvojili leta 1453. Carigrad in v 16. stoletju so že imeli v oblasti ves svet od Perzije do Maroka, od Jemenena skoraj do slo-

vaške Bratislave. Moslimski Turki so imeli najlepšo pehoto, najboljše topničarstvo; podpirali so jih najbolj krščanski vladarji, kakor na pr. francoski kralji. V družbi s svojimi rojaki Tatarji so uničevali Rusijo, Poljsko, balkanske dežele in prodirali v srednjo Evropo, dokler niso bili poraženi s slovansko pomočjo l. 1683. pred Dunajem.

Med tem ko je islamski svet propadal pod vplivom turških in tatarskih plemen, je kultura napredovala v onih delih Evrope, kamor niso prodrle turške tolpe. Tako je bila odkrita Amerika ter pot v Indijo okoli Južne Afrike. Krščanski svet se je polagoma osvobojeval iz gospodarskega področja Orijenta. Velika transportna pota spajajoča Kitajsko z Evropo in tekoča po islamskem svetu, so izgubila svoj pomen in Evropa je dobivala surovine po morju. Ona je napredovala, a moslimski svet je zaostajal in se strdil kakor voda, ki ne oteka več.

Krščanski Okeident se ni zadovoljil in je skušal v 19. stoletju vrniti moslimskemu Orijentu to, kar je ta dajal Evropi od 11. stoletja dalje. Druga za drugo so šle moslimske dežele pod oblast evropskih držav. Anglija si je vzela Indijo in Egipt, Rusija je prodrla že preko Kavkaza in v centralno Azijo, zibelko turških in tatarskih plemen. Francija si je osvojila severozapadno Afriko, Italija severovzhodno Afriko in vse države so nestrpnost čakale trenutka, ko si bodo lahko razdelile turško državo. Šele sedaj se je moslimski svet zavedel svojega propadanja in grenke resnice, da se bo kmalu moralo 250 milijonov moslimov pokoriti kristjanom. Ta zavest se je vzbudila v zadnjem desetletju 19. stoletja. V 20. stoletju se je razširila po vsem svetu in danes že vodi k verskemu preporodu in k obrambi tega, kar je še obraniti mogoče.

Moslimi celega sveta se združujejo in se poskušajo osvoboditi iz oblasti kristjanov. To veliko islamsko gibanje se opaža od Maroka do Kitajske, od Kazana do notranje Afrike. Dvomim, da bi ga moglo še kaj zaustaviti.

(Iz češkega prev. I.—us).

Glasovi.

O sestavi in silah atomov. Te dni je predaval v Pragi kielski profesor Kossel o bistvu materije na podlagi rezultatov, ki jih je prineslo najnovejše raziskovanje. V tem predavanju je razložil pojem atoma, kakor se je razvijal skozi 2000 let ter opisal metode, po katerih se je zlasti v zadnjih 30 letih proučevala notranja sestava atoma. Vsaki atom sestoji iz pozitivnega jedra in iz nestalnega števila negativnih elektronov, ki se sučejo okoli jedra na enak način, kakor planeti v vsejmiru. Tako je n. pr. atom helija sestavljen iz jedra, okoli katerega se vrstita dva negativna elektrona. Elementi z večjo težo atomov imajo večje število pozitivnih jeder in negativnih elektronov. Na ta način si lahko predstavimo sestavo najtežjih elementov, če si zamislimo, kako krožijo elektroni v različni oddaljenosti okoli jedra. Ako postavimo elemente v sistem po jakosti njihove električne napetosti in po njihovi kemični sestavi, dospemo k že znanimu Mendelejevemu periodičnemu sistemu. Če preiščemo kemično sestavo elementov, bomo videli, da so nekateri indiferentni kot n. pr. takozvani »plemeniti« plini, dalje neon, argon in drugi, pri katerih je osnovna sestava vedne v izvestnem raznosju, drugi pa so aktivni ter imajo to sposobnost, da privlačujejo ali odbijajo elektrone. Predavatelj je eksperimentalno dokazal, kako se lahko predstavimo položaj kemičnih spojin z izjemo elektronov. Na koncu je opisal položaj atomov v kristalih ter pokazal modele atomov kuhinjske soli, cinkovega sulfita in kalcijevega karbonata. Za sedaj se še ne morejo konstruirati modeli organskih spojin, pa bodo morali bodoči raziskovalci analizirati komplicirano sestavo elektronov. Lahko se pa trdi, da so vsa telesa sestavljena iz elektronov in da njihovo obliko določajo električne sile, ki izhajajo iz elektronov.

Mučenec znanosti. Iz Londona poročajo, da je dobil dr. Hall Edwards iz Birminghama, eden izmed prvih raziskovalcev X žarkov, iz Carneggievega fonda 100 liber letne rente. Edwards se je posvetil študiju X žarkov, odkar so bili iznajdeni. Čez par mesecev pa je dobil težko rano, ki se je stalno širila, tako, da so mu bili morali amputirati levo roko, pozneje pa tudi na desnici štiri prste. Kljub temu, da je težki invalid, se še vedno peča s svojo stroko.

Španska bolezen in alkohol. Medicinska veda se ni iznašla sredstva za uspešno borbo proti španski influenci. Nedavno je zaprosila uredništvo berlinske revije »Medicinska klinika« zdravniške, da podajo svoja mnenja o pobjanju te bolezni. V svojem govoru je izjavil znani berlinski internist dr. Kraus: »Doselej nam ni znan način borbe proti španski. Tudi dosedanja profilaktična sredstva so negotova. Vsi zdravniki so proti zdravljenju španske z alkoholom, kakor je razširjeno med ljudstvom. Ko bi bilo res, da je alkohol dobro profilaktično sredstvo, tedaj se španska bolezen sploh ne bi prijelala pijancev. Kakor je laž, da bi žganje pomagalo proti koleri, tako je laž, da bi alkohol pomagal proti gripi.

Morje in pomorstvo.

»Jadranska Straža«. Začetkom letošnjega leta se je osnovalo v Splitu po zaslugi nekaterih tamošnjih rodoljubov pomorsko propagandno društvo »Jadranska Straža« za vojno mornarico in hidroavijatiko, ki imata namen, da se nabavi državi en podmornik in nekoliko hidroplanov, kar bi vzbudilo med našim ljudstvom smisel in ljubezen za našo vojno mornarico. Duša tega gibanja je zaslužni profesor S. Alfirevič, ki je društvo osnoval. Njegova desna roka je g. Prebenda, poročnik vojnega broda. Pripravljalnemu odboru je predsedoval Juraj Biankini. V društvene namene je že zbrana večja svota denarja, prirejajo se veselice in znani pevec Marko Vušković bo priredil v Zagrebu koncert za »Jadransko Stražo«. Treba je, da se po vsej državi popularizira in propagira to velevažno društvo in njegovi cilji. K tej vesti bi pripomnili samo to, da bi se ta akcija morala izvajati skupno z akcijo »kluba jugoslov. pomoraca« v Zagrebu, ki že tretje leto deluje v Zagrebu, našem današnjem finančnem centru in propagira naše morje in pomorstvo. Le v zvezi z našimi pomorci in našimi izbornimi agitatorji bo mogoče doseči namen. List »Jugoslavenski Pomorac« naj postane poluradno glasilo novega društva, kakor je postal glasilo kluba jugoslov. pomoraca v Zagrebu in Saveza jugoslov. pomoraca na Sušaku. M—i—c.

Propagandni film za jugoslavensku mornarico. Pod protektoratom sekcije za mornarico ministarstva vojnog snimila je d. d. »Bosnafilm« u Zagrebu na vlastitu inicijativu i trošak film »Slike iz života naše ratne mornarice«. Film je snimljen u Dubrovniku i u Boki Kotorskoj uz pomoć gosp. kom. Grunda u Gjenoviću i kapetana Salehera u Ercegnovom, te donosi vanredno zanimive i uspjele snimke iz života naših mornara na vodi i kopnu. Gospodin admiral Wickerhauser izrazio je osobito zadovoljstvo nad uspjelim filmom, koji će sada obredati sve bioskope u Jugoslaviji. Svi kinovlasnici, koje žele taj film prikazovati, dobit će ga od d. d. »Bosnafilm«, Zagreb, potpuno besplatno, a nakon odigranja predat će se filmu pomorskoj sekciji ministarstva vojnog. Sveakako je poželjno, da taj uspješni film podigne interes svakoga pojedinca za našu mladu mornaricu.

Ljudska knjižnica

Narodni dom, I. nadstr.

posluje ob nedeljah od 1/2 10.—1/2 11. ure
in ob četrtkih od 1/2 19.—1/2 20. ure
Mladinski oddelek ob sobotah od 18. do 19. ure.

Mariborske vesti.

Maribor, 11. februarja 1922.

m Naj se sliši tudi druga plat zvona! Prejeli smo in priobčujemo: Predvčerajšnjim je bila na tem mestu izrečena ostra beseda na naslov naših častnikov. Žal je došla na napačno adresu; veljala je višjim bivšim srbijanskim častnikom, češ, da si iščejo družbe med Nemci itd. Iстина je namreč baš drugačnja: enega edinega bivšega srbijanskega višjega častnika se vidi na vseh mogočih nemških prireditvah. Znan osebno je, katere ime na ni treba ponavljati. Zato — tako se vsaj zdi — tudi med svojimi tovariši Sribijanci ne uživa posebnih simpatij. Drugi visoki častnik, kateri obuje baje v najzagrizenejših nemških rodbinah, pa ni bivši srbijanski, nego bivši avstrijski častnik, Hrvat, in kakor vse kaže, blokaške mentalitete, kakor jih najdemo žal še mnogo v naši vojski, včasih celo na vplivnih mestih. Vsem ostalim bivšim srbijanskim zlasti višjim častnikom pa vsa čast! Imel sem precej prilike priti v osebne stike s prizadetimi gospodi in ugotoviti moram, da so bili razen gori omenjenih dveh spretno in srečno izbrani s takim mišljenjem, kakor je v našem obmejnem Mariboru edino potrebno: s čistim, idealnim jugoslovenskim čustvovanjem in prepričanjem. — Obenem bi hotel še nekaj pripomniti glede nižjih bivših srbijanskih častnikov: Če temu ali onemu morda res manjka malo tega, kar zovemo etiketo, tedaj pomislimo, kaj so onistorili za nas in naše osvobođenje. Zavedajmo se, da strategija generalnega štaba mnogo zmore, da pa v boju vendarle odločata redov in njegov vodnik — le onadva. In če upoštevamo to, tedaj pred tem izgine tudi ono malenkostno eventualno pomanjkanje etikete. — Končno pa opominjam, da se le potrkajmo tudi sami na prsa in premišljimo, kaj smo zamudili napram rojakem Sribijancem, bodi nižjim, bodi višjim oficirjem, da bomo to popravili; potem tudi temu ali onemu, ki rad odiči svoje prsi s celo vrsto redov, ne potrebna iskati nemške družbe. — Rezervni oficir — Sokol.

m Takozvana večina socijalnih demokratov v občinskem svetu je včasih silno pozabljiva. V eni predzadnjih sej se je dovolilo, da se dovoli državnim uradnikom 50 odst. popusta v mestnem kopališču. Ko je pri zadnji seji prišla na vrsto prošnja mestnih uslužbencev za isto ugodnost, so socijalni demokrati zašumeli kakor čebele v panju, češ, kam pa pridemo, če bomo vsakemu dovolili popuste. Se le klerikalni odbornik jih je moral opomniti, da je bil ta sklep že v eni zadnjih sej storjen in da se je celo dvakrat glasovalo. Demokratom očitajo gg. socijalci lenobo, sami pa so tako leni, da niti misliti ne morejo več. Očitno pa se gg. socijalisti silno jeze, ker jim demokratje nočejo v odsekih pripravljati perja, s katerim bi se lahko potem pred javnostjo kinčali, češ, mi socijalisti...

m Še o mariborskih mesarjih. Dne 10. t. m. zjutraj sta prodajala mesarja na Glavnem trgu Knaflič in Šuc meso po ceni K 38.— za kg in sicer ne da bi to ceno in vrsto mesa označili na tablici. Pristopila sta k njima dva policijska agenta, zahtevala od njiju, da napišeta vrsto in ceno mesa, na kar sta seveda imenovana mesarja takoj vzela tablice in napisala ceno Din. 8.50 kg. pri čemur pa sta izjavila: »Ah, kaj nas briga, mesa ne prodamo, gremo pa domov.« Policijska agenta sta jih opozorila, da tega ne smeta storiti, kajti v tem slučaju se jima bode meso zaplenilo, kakor to predpisuje zakon. Mesarja se pa vkljub temu opominu nista hotela pokoriti, nakar sta pol. agenta poklicala policijskega stražnika ter mu dala nalog, da ostane na licu mesta in straži, dokler onadva zadeve ne prijavita na pristojnem mestu. Mesarja sta tudi odšla in se kmalu na to vrnila s policijskega komisarjata, na kar sta rekla proti stražniku: »O ja, stvar je že popolnoma rešena, gremo domov s mesom vred,« in sta faktično odšla. Pripominjam še, da ta stvar ni nikakor v redu

in da ni zakonitim potom rešena, kajti Uradni list št. 9. t. l. določa za take oderuhe vse drugačne kazni. Končno pripominjam, da gori imenovana mesarja nista prodajala volovsko meso. La temveč kravje meso, a prodala sta g. Jozefi Babič, stanujoči v Smetanovi ulici, 50 dkg mesa zaračunajoč za to K 24.—, kar pomeni, da kg mesa stane K 48.—, a ne kakor sta bila napisala na tablici kg Din. 8.50 (t. j. K 34.—). Umestno bi bilo, da merodajne oblasti stopijo takemu oderuštvi na prste in da se slične slučaje kaznuje s primernimi kaznimi.

m Protituberkulozna liga. Na večerajšnji seji PTL se je sklenilo, da se razpiše mesto bolniške sestre za Ligo. Ker naročene tiskovine še vedno niso dospele, se s tem zakasnuje vse propagandno delovanje. Pravila Lige so že v tisku in bodo v kratkem dovršena. Pripravlja se s primerno sliko opremljen programni lepak, kakor tudi brošurica, ki je namenjena boju proti tuberkulozi. O predlogih, ki jih je stavil ravnatelj »Hitrozi« gosp. Križnič glede olajšanja stanovanjske bede, je poročal gimnazijski ravnatelj dr. Tominšek. Odbor je sklenil na predlog poročevalca, da bo Liga v svojem delokrogu in po svoji vplivnosti delovala na to, da se kolikor mogoče udeležijo vsi načrti, ki merijo na omiljenje stanovanjske bede. Blagajnik je naznanil, da ima Liga skupno 75.000 K naloženih v Ljubljanski kreditni banki. Na prošnjo odbornika g. Babiča, naj bi g. docent dr. Matko v kratkem imel za delavstvo v magdalenskem predmestju kako predavanje o tuberkulozi, je izjavil dr. Matko svojo pripravljenost, da tej želji ustreže.

m Učiteljstvo in ostala inteligenca iz mariborske okolice, ki si želi za te zimske dneve dobrega čtiva za svoje razvedrilo in izobrazbo, opozarjamo, da lahko dobijo knjige v »Ljudski knjižnici« v Mariboru, Narodni dom, in sicer pod ugodnejšimi pogoji, kot mariborski čitatelji. Vodstvo knjižnice bo dovolilo od slučaja do slučaja daljši izposojevalni rok in več knjig naenkrat, tudi lahko pridejo eventualno ob sobotah v uri za mladinski oddelek, da se omogoči tudi inteligenca na deželi daljnja izobrazba.

m Izjava. Prejeli smo in objavljamo: Odbor »Zdravniškega društva v Mariboru« smatra za svojo dolžnost, podati članom društva sledečo izjavo: Odbor »Zdravniškega društva v Mariboru« obžaluje, da se je razvila v javnosti polemika, ki škoduje ugledu društva in celega stanu in je sklenil, da izroči celo zadevo društvenemu razsodišču. Zaradi tega odpade na prihodnem zboru o tej zadevi vsaka debata. Maribor, dne 11. februarja 1922. — Dr. Bergman, t. č. predsednik; dr. Janković, t. č. podpredsednik; dr. Dernovšek, t. č. tajnik.

m Opozarjamo na veliko dobrodelno tombolo, ki se bo vršila jutri popoldan ob dveh v veliki Götzovi dvorani v prid ubožne dece. Nad 500 dobitkov med njimi 5 tombol in sicer prva tombola 2000 kg, premoža, 2 tombola cela koža vrhnjega usnja, 3 tombola pečen pripravljene prašiček, 4 in 5 tombola garnitura po 10 buteljki vina. Vstop v dvorano bo dovoljen le osebari, ki se izkažejo s tombolskimi listki, ki jih bo mogoče dobiti jutri pri dnevni blagajni. Vse dobitke bo treba prevzeti takoj, le za premog se bo dobilo nakaznico, potem katere bo dotičnik lahko takoj drugi dan prevzel premog pri t. č. Uher in Komp. v Slovenski ulici. Ki je ta premog darovala v prid tombole.

m Osebna vest. Pri mariborskem okrožnem sodišču je ta teden nastopil službo znani agilni narodni, zlasti na sokolski delavec, sodni svetnik Janko Serbec. Dobrodošel!

m Klub dobrovoljcev v Mariboru. Sestanek in občni zbor v torek, dne 14. februarja 1922. v Narodnem domu ob 20. uri.

m II. Redni občni zbor Jugoslovenske Matice v Mariboru se vrši dne 20. t. m. ob 20. uri zvečer v mali dvorani Narodnega doma.

m Iskrena zahvala vsem, ki so se me ob priliki mojega dvojne jubileja spomnili in ki so z udeležbo ali sicer pripomogli k prireditvi jubilejnega večera v Narodnem domu. Posebno se zahvaljujem gg. kolegom pri »Tabloru«, ki so šli — česar sem cejo ob tej priliki pri nekaterih drugih kolegih pogrešal, preko ovinkov osebnosti po ravni poti kolegijalnosti in človečanstva ter tem čutom dali izraza v listu, osebni udeležbi pri čajanki in kar me je še posebno razveselilo: osrečili so me na tej moji »gostiji« tudi z najljubšo mi nevesto: jubilejno pipo. Ohranim Vas vse v hvaležnem spominu. Maribor, 11. februarja 1922. — Franjo Pirc, novinar.

m Glasbena Matica v Mariboru se naknadno tudi iskreno zahvaljuje Centralni banki v Mariboru, katera ji je podarila podporo v znesku 5000 kron. obenem z drugimi bankami, ki se bile izkazane v našem listu št. 29., a imenovana banka je bila vsled neljube pomete izpuščena.

m Izbrisane obrtne pravice. Pod tem naslovom smo poročali, da je bila izbrisana agentura in komisija gosp. da Ernesta Rišavy, Mlinska ulica. Poročajo nam, da gre za pomoč; obrtna pravica je bila podeljena, ne pa izbrisana.

m Tiskovine, ki se rabijo pri plačilih na češkoslovaške tvrdke so gotove ter se dob eproti plačilu pri tvrdki s pohištvom K. Preis v Gosposki ulici. Na to opozarja trgovski gremij vsa prizadeta tvrdke.

m Pri izvanrednem občnem zborovanju krojačev v Mariboru je bilo sklenjeno sledeče: Radi velike draginje in vednih valutnih sprememb se občinstvo naproša, da v 14 dneh poravnajo sedanje krojaške račune, ker bi bili krojači sicer primorani vpoštevati pri računih valutno nestajnost, kar je običajno tudi že v trgovinah. Krediti se pa sploh odpravijo, ker mora tudi krojač v gotovini vse takoj plačati.

m Nabavljalna zadruga državnih uslužbencev v Mariboru r. z. z. o. z. ima svoj redni občni zbor v sredo, dne 15. februarja 1922 ob 18. (6.) uri zvečer v porotni dvorani okrožnega sodišča s sledečim sporedom: 1. Poročilo predsednika, tajnika, blagajnika, poročilo nadzorstvenega odbora glede delovanja upravnega odbora in bilance in razdelitve čistega dobička; 2. zadolžitve zadruge; 3. slučajnosti. Ako ob doletenju uri občni zbor ne bi bil sklepčen, zboruje pol ure pozneje pri vsakem številu članov. Bilanca je članom v vpogled v zadrugni prodajalni, Stolna ulica 5.

m Čiščenje pločnikov. V zadnjem času je bilo prijavljenih mnogo hišnih gospodarjev in trgovcev, ker pred svojimi hišami in trgovinami niso posipali pločnikov ter so s tem kršili cestni red. Vsi so bil občetno kaznovani. Ker se je v zadnjem času zgodilo več nesreč in si je več oseb pri padcu zlomilo roke in noge, opozarjamo hišne posestnike in trgovce, da so za ponesrečence, ki so se ponesrečili vsled malomarnosti dotičnega hišnega posestnika ali trgovca, osebno odgovorni ter morajo nositi vse posledice za nesreče, ki nastanejo vsled neočiščenih in nenasipanih pločnikov.

m Služba občinskega tajnika je razpisana v Pobrežju. Opozarjamo na oglas.

m Velika kavarna. Ob 17. uri popoldne čajanka s koncertom v »Klub baru«.

m Življenje v barakah. Martina F. in Marijo R., ki oba prebivata v barakah (Danjkova ulica št. 8), je ustavil policijski organ, ko sta hotela odnesti iz škofijske gozda v Novi vasi dva kakih 5 m dolga drevesna hloda in ju deponirati v svojem stanovanju. Prijatelj škofijskega gozda se bosta morala zagovarjati pred sodiščem.

m Nezgoda. Včeraj zvečer je prišla kuharica v »Veliki kavarni« Marija Modrinjak z desno roko med dvigalo ter si nalomila kost. Rešilni oddelek ji je dal prvo pomoč ter jo odpeljal v bolnico.

m Ne mara v Gradec. Takajšnja policija je dobila iz Grada vester, da iščejo stariši Brandstätter svojega 16-letnega sina, ki je zapustil svoj dom in se baže potika okrog Maribora. Ta fant je ravnokar odsedel šesttedenski zapor zaradi tatvine in je takoj padel v roke odgonskemu oddelku policije, ki ga je predvčeršnjim spravil čez mejo. Včeraj so ga videli zopet v mestu, ga ujeli in začasno pridržali v policijskem zaporu, da ga vnovič izrečejo čez mejo.

m Nepošten trgovec. Nedavno smo poročali o trgovcu Plohu na Ruški cesti, ki je zapustil pri mariborskih trgovcih in obrtnikih precej dolgove ter pobegnil v Nemško Avstrijo. Te dni so prišli v Gradec. Naše oblasti zahtevajo njegovo izročitev. Zahtevi se bo bržkone ugodilo.

m Velika domoljubkinja je neka Alojzija P. Desetkrat je bila že radi tajne prostitucije izgnana iz Maribora, a ne preneha. Po Mariboru jo je zopet prignalo nazaj. Včeraj jo je policija zopet prišla ter bo po prestani kazni zopet obsojena na »izgnanstvo«.

m Poceni je kupil včeraj neznan možakar v manufakturni trgovini Viktorije P. 30 metrov cefirja. Dolgo časa je izbiral razno blago, toda cene so se tudi najbrže njemu zdele previsoke. Končno je odšel, ne da bi kaj kupil, ž njim pa je izginil tudi 30 metrov vsebujoč omet cefirja v vrednosti 2500 kron.

m Brezvestni starši. Policija je zadržala včeraj 12letnega E. L., ko je nesel 5 kilogramov premoga. Na policiji je otrok priznal, da mu starši naročajo, da mora prinesiti premoga iz zaloga Južne železnice. Čeravno znaša vrednost ukradenega premoga komaj 4 K, aost postopalo z vso strogostjo proti se bo postopalo z vso strogostjo proti staršem, ki navajajo otroke k dejanjem, ki jih lahko vzgoje za zločinca. Res je, da trka danes na marsikatera vrata beda in revščina, toda z nepoštenjem je ne bo nihče odpravil.

m Avstrijski junak. V kavarni Žigart sta se spila včeraj nek Rudolf S. in nek Konrad B., pri čemer je S. s posebnim ponosom povdarjal svoje avstrijsko državljanstvo, katerega je slikal v vseh barvah. Ker sta bila že oba precej v rožcali, sta začela drug drugemu s pestmi dokazovati resnico svojih trditve. Policija je še pravčasno preprečila nadaljnje izgrede, ter vtačnila oba v hladilnico. Pri zaslišanju se je dokazalo, da je bil S. tako zelo vinjen, da se ni niti spomnil, da je bil v kavarni Žigart. Obema so naložili tako občutno denarno kazen, da sta se gotovo stregnila.

Narodno gledališče.

Repertoar:

Sobota 11.: »Dediči velikega časa«. Ab. C.
Nedelja 12.: Ob pol 15. uri »Hlapec Jernej in njegova pravica«, ljudska predstava. — Ob pol 20. uri »Kjer ljubezen, tam Bog...« in »Volkasin«. Iven.
Torek 14.: »Sovražnik ljudstva«. Ab. C.
Sreda 15.: »Mam'zelle Nitouche«. Ab. B.

Kultura in umetnost

x Madame Lucija baronica Ožegović. V »Kinofonu« piše v letošnji tretji številki njegov uradnik Poljanski o ge. Ožegovićevi, ki je bila v tanski sezoni angažirana na našem mariborskem gledališču ter nastopa sedaj v novem zagrebškem »Music Hallu« sledeče: Madame Lucija baronica Ožegović je pola doslej že prilično obilen repertoar iz raznih delov muzikalnega sveta. Ga. Ožegović je pevka, ki ima več kulture nego je to običajno pri drugih njenih kolegijah. V »Music Hallu« je doživela lepe uspehe, toda vendar ne tako velikih, kakor bi jih vsled njene res velike inteligence zaslužila. Tudi na svoji turneji po Angliji je imela priliko, da pokaže tudi tujemu svetu, da bo Jugoslavija rekrutirala, a da to tudi že danes dela, vse vrste inteligentov, ki bodo postali pravi Evropejci. Taka Evropejka je tudi naša Ožegovićeva.

x Iz akademije za umetnost v Zagrebu. Pokrajinski namestnik v Zagrebu je imenoval kiparja Ivana Meštrovića za profesorja na akademiji

za umetnost in umetniško obrt v Zagrebu. Obenem je vlada potrdila izvolitev Meštrovića za rektorja te akademije.

x Najnovejše hrvatske knjige. V hrvatskih založbah so izšle v zadnjem času sledeče nove knjige: J. Kulundžić: Bunar, roman, cena 41 K; Krasnov: Od dvoglavog orla do crvenog barjaka, cena 48 K; Eckhond G.: Kees Doorik, roman, cena 24 K; Z. Gorijan: Goruči grm, antologija nemške ekspresionistične fizike, cena 40 K; Dragošić: Crna kraljica, historičen roman iz prošlosti Zagreba 60 K; R. Tagore: Nacionalizem, cena 36 K; Sertić: O osiguranju, principu nauka o osiguranju, cena 40 K; Matasović: Cvijet pod staklom, roman cena 40 K; Meročkovski: Petar Veliki, roman 16 K; Vidrić: Pjesme, cena 24 K; dr. Porten: Problem slobodne volje, cena 16 K. Po pošti naročeno stanejo te knjige vsaka 4 K več. Naroče se lahko v knjigarni Hrvatske Matice, Zagreb, Ciril-Metodova knjižara d. d. Preradovićev trg št. 4. Dolžnost nas Slovenec je, da se upoznamo tudi s hrvatsko literaturo.

Sokolstvo.

o Plesna zabava »Sokolskega društva v Mariboru«. Društveni veselilni odsek dela s polno paro. Slišati je parolo: da se bo tresel ves Narodni dom! Govori se o maskah, čujmo! Vendar bodo pod kontrolo. Nič ne da; sokolska legitimacija bo dokazovala častnost maske. Večer 25. febr. je torej Sokolov!

o Članom »Sokolskega društva v Mariboru«. Nošenje znakov je dovoljeno le z legitimacijo, legitimacija pa je veljavna le če je opravljena dolžnost, da društvenega blagajnika, ki jo potrdi v legitimaciji. Bratje in sestre, upoštevajte to! Pa tudi člani brez legitimacij naj poravnajo društvene pristojbine ob uradnih urah v društveni sobi v Nar. domu in naj ne čakajo na nabiralne pole, ker je tako nabiranje zvezano s pravzaprav nepotrebnimi stroški. (Ako nabiralec ni društven član, dobi 10% nabrane vsote). Uradne ure so ob četrtkih od 18. do 19. in ob nedeljah od pol 10. do 11. ure. — Odbor.

Sport.

: Smuška tekma v Bohinju, ki se vrši v nedeljo, dne 12. t. m., se bo vozila za prvenstvo Slovenije. Teren v Bohinju je prvovrsten. Daljina bo znašala 7 kilometrov. Razpis, objavljen v Sportu, se spremeni v toliko, da tekmujejo kot juniorji vsi oni, ki dosedaj še niso tekmovali v smuških tekmah, ostali pa tekmujejo kot seniorji. Prijave je nasloviti na Športno Zvezo, Ljubljana, Narodni dom ali Zimsko-sportni odsek, Bohinju.

: Sankaška tekma za prvenstvo Jugoslavije, ki se je morala vsled izostanja hrvatskih in srbskih sportnikov v nedeljo 5. t. m. odpovedati, se preloži na nedeljo 19. t. m. ter se vrši istočasno s smuško/skakalno tekmo v Bohinju.

Kino.

Nov luksurijozen kinematograf v Bruslju. V Bruslju nameravajo letos zgraditi nov luksurijozen velikanski kinematograf, kakršnega nima doslej niti dežela najbolj cvetočega kinematografstva — Amerika. Kino bo zgrajeno v čisto novem arhitektonskem stilu, ter bo imel prostora za tisoč gledalcev. Razumljivo je, da se bodo v tem kinu predvajali samo filmi, ki bodo v soglasju s tipom kinematografa samega. Razen tega pa bo angažiran tudi prvovrsten dirigent, ki bo vodil godbo.

Landru v filmu. Na Dunaju pripravljajo velik film, v katerem bo obdelan Landru. Listi trdijo, da bo ta film zelo zanimiv.

Kinematografi na Češkem. Na Češkem imajo krog 500 kinematografov, ki dajejo na leto krog 250.000 predstav. — Gledalcev je bilo v teh kinematografih v lanskem letu krog 40—60 milijonov, ki so plačali približno 150—180 milijonov češkoslovaških kron.

Afriška filmska ekspedicija. Neko francosko filmsko podjetje se odpravlja na zelo opasno pot v centralno Afriko, da napravi posnetke onih divjih tropičnih krajev, na katere doslej še ni stopila noga Evropejcev. Kako bo to podjetje uspelo se pač ne da prorokovati.

Gabrijele D'Annunzio v filmu. Tragedija »Francesco de Rimini« od D'Annunzia je filmovana ter, kakor poročajo listi, dobro uspela.

Cervantesov »Don Quijote« v filmu. Kakor poročajo pariški listi se je tamkaj predvajal te dni novi film »Don Quijote« prirejen po Cervantesovem romanu istega imena. Recenzije pa so precej nepovoljne ter pravijo, da fini humor in duh romana delujeta v filmu le groteskno.

Nibelunška pesem v filmu. Thea V. Harbou in Fritz Lang delata skupno na znani nemški Nibelunški pesmi, da jo priredita za film, ki bo v kratkem posnet. Nibelunška pesem bo filmsko delo, ki bo izpolnilo dva večera. Prvi del bo prikazoval Siegfrieda in njegovo smrt, drugi pa Krimhildino osveto.

A. J. Terhovec:

Kankodan.

San Francisco, januarja 1922.

Gotovo vas je mnogo, ki še nikdar niste slišali besede kankodan, dasi ima zelo lep pomen. Če vam rečem, da je sedaj moj kankodan, boste toliko vedeli, kot nič. Če vam še nadalje povem, da kankodan lahko traja le nekaj dni ali pa dolga desetletja, boste še manj vedeli. Zato bo najboljšje, če vam tukaj skrajša povem, da je beseda kankodan japonskega izvira in je skoro življenjskega pomena za drobne hčerke dežele vzhajajočega solca. Tu v Kaliforniji smo primeroma blizu Nippona in imamo več posevnogledih podanikov mikada, kot nam je všeč. Japonski jezik je čuden, zelo podoben izrazom tistih srečnejev, ki so se v srečni dobi prohibicije preveč navlekli kalifornijskega vina in potem oddajali svoje posestvo, kar ga je čez sto procentov. Pa kakor čuden »lengvič« je že, jaz bi bil pripravljen se ga učiti, seveda pod pogojem, da bi imel »private lessons« pri kaki temuoki gejši iz dežele cvetočih črešenj. Mogoče bi še prekinil moj kankodan! — O, pa res, I beg your pardon, vam še nisem povedal, kaj je pravzaprav kankodan. Well. Poslušajte, kankodan je japonski izraz za potovanje, katerega glavni ali postranski namen je, da si človek poišče takozvano boljšo polovico, ali vsaj sweethearta. Tako, zdaj veste, kaj je kankodan in kaj pomeni, če vam rečem, da je sedaj moj kankodan.

Pa ni nič čudnega, če se človeka poloti misel na kankodan, tu pod palmami solnčnega juga, kjer nam ptički pojo in »skoz pomladni sinji zrak vijoličin vonj duhti lehak«. Rožnoveetne ocaleje te nehoti spominjajo na rožna ličeca in žareče oranže te spominjajo sladkih oranž, ki zorijo za tistim polprozornim — well, pa je boljše, da ne povem na vsa usta! Zlati mak, simbol zlate Kalifornije, te spominja prelestnih zlatolask te dežele, tajnosne globine Zlatih Vrat te spominjajo oči globokih in skrivnostnih kot morje pacifično in srečnega zaliva drugih zlatih vrat, kjer upaš srečno končati svoj kankodan.

Otroški voziček, na katerem se pri luminem svitu vozijo sodčki, te tudi spominjajo na kankodan, posebno, če si pri vožnji za adjutanta in potem oficijelno poskušaj vsebino sodčka. Mehka, duhteča kalifornijska pomlad se ti vgnezditi v srcu in ne moreš si pomagati, če ti šepeče na ušesa, da je to tvoj kankodan.

Seveda, na kankodan se ne gre kar tako tje v en dan. Treba je načrtati, vsaj približnega. Moj se deli v A, B in C. Prvi del označen z »A«, ima za podlago pesem, ki pravi, da »najlepše so Slovenke«. Če se ta del ponesreči, skušaj se bom pri »B« zaljubiti v zlati kalifornijski mak, saj veste, tisti zlatolasi kalifornijski mak, v katerega oči se leskeče vsa prelesta kalifornijska pomlad. Če mi pa »A« in »B« izpodletita, poslužil se bom zadnje inštanice »C« in postopil za črnokimi gejšami iz dežele cvetočih črešenj. Tako imam tri tudi italijanska kvota. Češkoslovaška.

butare upanje za srečen uspeh moje ga kankodana.

Da sem započel moj kankodan ravno v Californiji, za to imam več vzrokov. Prvi vzrok je ta, da imate višje na severu zimo, tu pa se smeje božanska Vesna, vsa ovita v zelenje in duhteče cvetje. Tam daleč pri vas ste zaljubljeni v žareče peči, tu pa nas vabijo zelene trate, posute s cvetočim regantom in zlatim makom in senčne stezice palmovih gajev. In ko zreš nežno mandeljevo cvetje, mirto in lovor, pa sladke oranže, ki se ti nasmišajo izmed temnega zelenja, ti gre kar samo na smeh in v mislih ti je samo kankodan. — Pa še nekaj družega je. Še povsod so mi dosedaj povedali, da nisem v žlahti z Adonisom in da ljubkih gracij, ki delijo lepoto, o priliki mojega rojstva ni bilo doma. Jaz jim nisem zameril, ker me dosedaj res ni še nobena lepa slika pogledala iz ogledala. Nazadnje sem res verjel, da se ne morem šteti med sedmere lepote tega sveta. Celo za laskave priimke, kot afna, cepec, krokodil, slinc itd. se nisem dosti zmenil. Pa vam pridem v Californijo. Prvo, kar sem čutil, je bilo, da mi je zdrsnilo vsaj za petnajst let križev in težav raz mojih ram. Potem sem se zalotel med rojake in rojakinje na »slovenskem griču« v San Francisku in tam so me začeli klicati: »lepi moj!«. Pomislite, prvič v življenju! To so izobraženi ljudje, sem si mislil. Malo sem verjel, malo pa ne, a vseeno se mi je nazarensko dopadlo. Lepi moj! ali se ne sliši to lepo, kot sama Californija! Seveda so klicali tudi druge s tem božajočim imenom, a jaz jim nisem bil prav nič »fovšč«, samo, da so tudi mene. Gosh! Belokrajina mora pa res biti lepa dežela, da tam celo monce kličejo s takim lepim imenom in zelo razveseljivo dejstvo je, da je narod to lepo maniro prenesel tudi v to deželo. — Torej fantje, ki ste se skregali z boginjo lepote, kot jaz, in vas ljudje še nikdar niso stavili med lepe koštrunčke na desnico, ampak vedno med grde kozle na levo — pridite v lepo Kalifornijo, zlezite na »slovenski grič«, in še predno se boste dobro oddahnili klicali bodo tudi vas, kakor kličejo mene: lepi moj!

Izseljevanje v Ameriko.

Po novem doseljeniškem zakonu, s katerim je doseljevanje v Združene države Severne Amerike omejeno samo na tri odstotke od števila oseb vsakega naroda, ki je bil zastopan v Združenih državah leta 1910, je določeno, da se sme v tekočem fiskalnem letu (od 1. julija 1921. do 30. junija 1922.) priseliti v Zedinjene države samo 355.825 ljudi. Do konca decembra se je priselilo na račun te svote 179.134 oseb, torej malo več, kakor polovica. Do 30. junija letos more priti torej še 179.288 priseljenikov. V resnici pa jih bo prišlo mnogo manje, ker so nekatere države, kakor n. pr. Jugoslavija, že popolnoma izčrpale svojo kvoto, dočim jo bodo druge kmalu izčrpale, n. pr. Italija, a nekatere druge, ki imajo zelo visoko kvoto, jo prav gotovo ne bodo izčrpale. Tako se je n. pr. iz Anglije od določenega dopustnega števila 77.205 izselilo v Ameriko do konca decembra, t. j. v polletu le 33 odstotkov celote; iz Nemčije s kvoto 68.939 le 15 odstotkov; iz Avstrije s kvoto 7.444 le 33 odst.; iz Rusije s kvoto 34.247 le 35 odst. Države, ki so že v prvem polletju izčrpale svoje kvote so: Jugoslavija, Grška, Poljska, Portugalska, Spanska, nekatere druge manjše države ter Armenija, Palestina, Sirija, Turška in vsa ostala Azija, razen Sibirijske, ki se računa v Rusko kvoto, dalje Afrika, Nova Zelandija ter Atlantski otoki. Nekatere druge države bodo, ako še niso, kmalu izčrpale svojo kvoto, tako n. pr. Madžarska, ki je koncem decembra imela od letne kvote 5625 mest prostih le še 78. Madžarska kvota je bila že nekdanj poprej proglašena za izčrpano, kar pa je bila pomota, ki se je pozneje popravila. Italija s kvoto 42.021 je imela koncem decembra na razpolago samo še 2226 mest, a ako pomislimo, da se je meseca decembra priselilo iz Italije v Ameriko 4976 ljudi, potem je čisto gotovo, da je v januarju bila izčrpana tudi italijanska kvota. Češkoslovaška.

je do konca decembra izčrpala 85 odstotkov svoje letne kvote 14.260. Meseca decembra je bilo v Združene države odpuščenih 17.493 izseljencev, med katerimi je bilo 81 Jugoslovenov. To so izjemni slučajji, katere so izseljevališke oblasti vzele v obzir ter dovolile vselitev tudi preko kvote. To so bili večinoma slučajji, v katerih bi deportacija bila zvezana z velikimi težkočami, vsled česar je Secretary of Labor (ministrstvo za delo), napravilo izjeme. Taki slučajji ugodne rešitve pa so zelo redki in morajo biti vzroki res tehtni. Za nas Jugoslovene so ti podatki še posebno zanimivi, kažejo nam namreč, da so poleg drugih nad, rojenih pred in ob osvobojenju, splavale po vodi tudi one o vrnitvi naših ljudi iz Amerike v domovino. Še pred prevratom in ob prevratu se je v naši javnosti računalo, da se bodo vrnili nazaj v domovino vsi naši Amerikanci ter prinesli tako ogromne milijone dolarjev, s katerimi se bo naša valuta nenadoma dvignila ter bo obenem tudi naša industrija in druge sorodniške panoge s tem ameriškim denarjem mogoče dvigniti na visoko razvojno stopnjo. To pa se ni zgodilo. Oni, ki so se res vrnili, se razočarani vračajo zopet nazaj v Ameriko. Njihov denar, katerega so prinesli s seboj, pa ni prišel v korist države in naroda, ampak v korist poedinih špekulantov, ki so z njim našo valuto ne dvignili, ampak še bolj uničili. Toda še več, v Ameriko se izseljujejo tudi še drugi naši ljudje, ki poprej niso mislili na izselitev.

Partija št. 35.

Kvartetni turnir Triberg 7. 12. 1921.

Odklonjeni damski gambit.

Beli: Rubinstein	Crni: Spielmann
1. d2-d4	e7-e6
2. c2-c4	d7-d5
3. Sg1-f3	Sg8-f6
4. Sb1-c3	Lf8-e7
5. Lc1 g5	0-0
6. Ta1-c1	Sf6-e4
7. Lg5xe7	Dd8xe7
8. e2-e3	c7-c6
9. Lf1-d3	Se4xc3
10. Tc1xc3	Sb8-d7
11. Dd1-c2	d5xc4
12. Tc3xc4	

(V poštrev pride 13. Lh7-Kh8, 13. h4!)

13. Sf3-e5	h7-h6
14. d4xe5	Sd7xe5
15. 0-0	b7-b6
16. Tc4-c3	c6-c5
17. b2-b4	Lc8-b7
18. Tf1-c1	Ta8-c8
19. b4xc5	Tc8-c7
20. Dc2-a4	Tf8-c8
21. h2-h4!	b6xc5
22. Da4xd7	De7-d7
23. f2-f3	Tc7xd7
24. Ld3-f1	c5-c4

(Na 24. Lc4 Tdc7 25. Tc3-c2 Ld5 dobi črni a-kmeta. Na 24. Txc4 25. Lxc4 Tc7 26. Tc2 Ld5 itd.)

25. Tc3-c2	Lb7-a6
26. f3-f4	Tc8-c5
27. Kg1-f2	Tc5-a5
28. h4-h5!	Ta5-a3
	La6-b7?

(Duhovita, a napačna kombinacija.)

29. Lf1xc4	Lb7-e4
30. Tc2-b2	Td7-c7
31. Tb2-b8+	Kg8-h7

(Navidezno mora beli zgubiti kvaliteto, ker grozi Ld3 ali Ld5)

32. Tc1-d1!	Le4-d5
-------------	--------

(Crni ne sme vzeti tekača, če ne sledi 33 Td1-d8 ter neizogiben mat)

33. Lc4xd5	c6xd5
34. Td1xd5	Ta3xa2+
35. Kf2-f3	g7-g6
36. Td5-d8	g6xh5

(Vse prisiljeno.)

37. Td8-h8+	Kh7-g6
38. Tb8-g8+	Kg6-f5
39. Th8xh6	

Crni se uda, ker mu grozi mat s Tf6, Tg5 ali e3-e4. (Po „D.Schachzeitung“.)

-o-

Match Maribor-Zagreb. „Marburger Zeitung“ piše: Tako bo Maribor prvičkrat pozorišče šahovske prireditve velikega sloga. Zagreb, sedež „jugoslov. šah. saveza“, razpolaga seveda čez prvovrstno šah. moštvo, vsled česar bo mariborski klub primoran, napeti vse sile. Vsekako se pa obeta velezanimiv, trdovraten boj, ki bo gledalcem nudil izvanreden užitek.

Najmočnejši šahisti Jugoslavije so naštet v februarški številki „Doma i Svijeta“: 1. Veliki šah. mojster, kandidat za svetovno mojsterstvo in champion Jugoslavije dr. Milan Vidmar (Ljubljana). 2. Sah. mojster Boris Kostić (Vršac). 3. Sah. mojster dr. Aladar Erdey (Sombor). Ti trije so mojstri „jugoslov. šah. sa-

veza“; dr. Vidmar in Kostić sta bila kot taka proglašena dne 25. avgusta 1921 na I. saveznem kongresu v Celju, a že dolgo poprej sta bila priznana mednarodna mojstra. Dr. Erdey si je mojsterstvo priboril na celjskem glavnem turnirju, mednarodnih turnirjev se še ni udeležil. Nadalje navaja „Doma i Svijet“ kot „domače mojstre“ sledeče igralce, katere naštevamo v abecednem redu: 4. Barlovac (Beograd), 5. Jovanović (Vel. Bečkerek), 6. Konjović (Beograd), 7. Kramer (Maribor), 8. Levin (Zemun), 9. Poljanec (Ljubljana, sedaj Beograd), 10. Vuković (Zagreb), 11. Vuličević (Beograd). Od teh je Rus A. Levin na mednarodnem mojsterskem turnirju Hannover 1902 dosegel 7. darilo, Vladimir Vuković je na mednarodnem mojsterskem turnirju Dunaj maja 1921 izmed 12 udeležencev delil 5. do 7. darilo; na celjskem glavnem turnirju je bil Vuković 3., Poljanec 4., Kramer 5. do 6. zmagovalc. Ta lista 11 igralcev ni popolna, ker manjka še: 12. Emerik König (Kula), 2. zmagovalc celjskega glavnega turnirja in 13. Josip pl. Kleinmayr, rodom Mariborčan, sedaj v Kragujevcu, ki je bil od 1. 1907 do prevrata champion od „Grazer Schachgesellschaft“

Iz šahovskega sveta. Dosedanja lista udeležencev mednarodnega mojsterskega turnirja v Londonu — 31. julija do 19. avgusta 1922 — Bogoljubov. Capablanca, Duras, Euwe, Maroczy, Reti, Rubinstein, dr. Tartakower, nadalje: Angleži Atkins, Scott, Thomas, Wahl-tuch, Yates in 3 iz angleških kolonij. Vabljen je tudi dr. Vidmar. Amerikanski listi poročajo, da se turnirja udeleži tudi 18-letna Miss Maria Tereza Mora iz Havane, ki je nedavno v matchu premagala Kubanca Jose van der Gutche in dr. Guillermo Roviros in si hoče v Londonu priboriti „womens cheschampions hip of the world“.

Listnica šahovskega uredništva. S. K. (Beograd). Po geslu „Regina regit colorem“ stoji bela dama prvotno na belem polju d1, črna na črnem d8, in nismo ob avili nobene partije, kjer bi bilo drugače. Majhni tiskovni pogrški so žal neizogibni. Za povečanje rubrike žal ni prostora. Prosimo, poročajte nam o beograjskem šah. gibanju in pošljite kake tamkajšnje partije.

Iz mariborskega šahovskega kluba. Debickimemorialturnir je začel 8. t. m., je 16 udeležencev.

-o-

Borza 10. februarja.

Curih, devize: Berlin 260, Newyork 5.14 London 242, Pariz 44 30, Milan 25.25, Praga 9.75 Budimpešta 0.80, Zagreb 1.65, Valsava 0.16, Da naj 0.17, avstrijske zigosane krone 0.08.

Zagreb, devize: Berlin 155-156, Bakara 235-242, Milan 1485-1495, London 1830-1840, Newyork 302-303, kabel 305-307, Pariz 0000-2665, Praga 579.00-584, Svica 597-000, Dunaj 4.20-4.30, Budimpešta 47-47.50, valute: dolarji 301-301.50, rublji 19-24, leji 234-236, napoleoni 0000-1100, marke 153-156, franki 0000-2610, lire 1370-1375, turške zlate lire 1100, madžarske krone 44.50, avstrijske krone 4.50, Banka za Primorje 790.

Poslano.*

V številki 27. „Tabora“ z dne 2. t. demoralizacija je tudi pripomogla k tem. se v poročilu o seji občinskega sveta v Mariboru nahaja mesto: „Občinski svetnik g. Weixl pa razen tega še ugotavlja, da podružnica F. & A. Uher v Mariboru sploh ni upravičena trgovati s premogom, na kar opozarjamo oblast.“ Mestni magistrat v Mariboru pa je izdal dne 9. okt. 1920, pod številko 19.121. obrtni list na ime tvrdke F. & A. Uher za trgovanje s premogom in drvni. Obrt se je vključila v obrtni zapisnik pod številko 1324. Vključ temu je trdil g. občinski svetnik Wixl, da tvrdka F. & A. Uher ni upravičena trgovati s premogom. Gospod občinski svetnik Weixl je tudi predsednik trgovskega gremija v Mariboru. O tem, da je izdal mestni magistrat tvrdki F. & A. Uher obrtnico z dne 9. okt. 1920. št. 1921, je obvestil mestni magistrat trgovski gremij v Mariboru pod številko 18969. Gospod občinski svetnik in predsednik trgovskega gremija v Mariboru pa je vključ temu zatrjeval v oni zadnjih občinskih sej, da tvrdka F. & A. Uher nima pravice trgovati s premogom.

V poročilu „Tabora“ se tudi zatrjuje, da se tvrdka F. & A. Uher ligo-varja, da vsled naraščanja česke kro-ne ne more izvršiti naročila. Tudi te trditve ni v celi korespondenci tvrdke F. & A. Uher. V ostalem se bo zadeva pravno rešila pred sodiščem.

V Mariboru, 10. februarja 1922.

213

F. & A. Uher.

* Za „Poslano“ prevzame uredništvo le v toliko odgovornost, v kolikor to določa zakon.

Ne pozabite naročnino!

Glavni urednik: Radivoj Rehar.

Odgovorni urednik: Rudolf Ozim.

GOSPODARICA SVETA.

Avanturističen roman. Spisal: Karl Figdor. Prevel: R. R.

(Dalje.)

(7)

Trenutek za tem ni v celi dvorani nikogar več, ki ne bi bil pijan. Smrčec leže gosti eden poleg drugega na tleh, onih par pa, ki se s trdom drže se pokone, odvedejo dekleta za seboj v svoje sobice. S par koraki je Kien-Lung pri Mavdi.

„Proč, šepeče, vse je pripravljeno!“

Bliskovito naglo potegne izza pasa drobno lestvico, spleteno iz svilnatih vrvi, potegne zastor izpred najbližjega okna, odpre oknice ter zažvižga navzdol proti šampanju, iz katerega mu odgovori enak žvižg. Začujejo se udarci vesel. Kien-Lung pritrdi z mrdlišno naglico lestvico na križ v oknu ter jo spusti navzdol.

„Hitro, hitro!“ šepeče pridružno Mavdi ter jo vleče k odprtini. Toda Mavdi pohajajo zadnje moči. Sedaj, ko je svoboda tako blizu, se je zlomilo vse njeno junaštvo, še noge jo skoro nočejo več nositi.

„Naprej, ali pa smo izgubljeni!“ kriči Kien-Lung še enkrat, sklene se tesno k njej ter jo skoro nezvestno dvigne na svoje roke. Tedaj pa se Mavda zopet zavale. Zopet je ona stara neustrašena Mavda, kakor je bila one dni, ko o Kantonu še ni vedela ničesar. Z nogami naprej se porine skozi ozko odprtino, iščeč lestvice, vodeče v globino. Dosegla je prvo in z naglo spretnostjo se spušča z ene na drugo navzdol. V šampanju jo sprejme stari, zvesti Šen-Ki v svoje varstvo ter ji odkaže mesto. Za njo se prikaže skozi okno tudi Kien-Lung...

Takrat pa se začujejo iz neprodne temine nemirni udarci vesel. Po neki navzgor proti „Trikratni sreči“ drvi tajinstven šampan, kakor bi ga gual vihar. Zdi se, kakor da se podi nad valovi sam črn vrh. Bliskovito švigne proti šampanju, v katerega sta stopila Mavda in Kien-Lung, se obrne zopet vstran ter zdrvi okrog osrednja „Trikratne sreče“ na drugo stran, odkoder vodijo stopnice v notranjost.

„Naprej,“ kriči Kien-Lung. „Izdani smo!“ Z vso močjo zgrabi vrhno lestvico, skušajoč jo odtrgati, toda zaman, pusti jo, naj visi, kjer je. Šen-Ki se upre ob veslo, toda zaman, preveč čakajočih šampanov ma zapira pot Kien-Lung mu iztrže veslo ter se sam loti dela. S skrajnim naporom si napravi pot, obrne žanpan v smer proti otoku Evropejcev, neutrudno odri-sajoč nemirne valove.

Po stopnicah „Trikratne sreče“ drvi navzgor, v raztrgane čunje obložena postava, enooki berač, ki je z drugimi tovariši skupaj oblegal častitljivega gospoda Nija. Hai-Fengova hiša je kakor izumrla; iz dvorane prihaja na uho enookega samo smrčanje in grgranje spavajočih pijancev. Prestrašen plane v notranjost ter zagleda Hai-Fenga ležečega na obrazu med ostalimi. Škokoma plane k njemu ter ga prične tresti. Hai-Feng zamrmra ter se obrne nerodno na drugo stran. Tu se skloni enooki k njemu ter mu zavpije na uho:

„Nijev sin vam je na sledu! Skrivnost kralja beračev je v nevarnosti. Nijev sin je v čolnu „Trikratne sreče“. Hitro, hitro, gospod! Ko sem prišel, sta zbežala dva, nek moški in neka ženska. Pri spominu vaših pradedov, vzbudite se! Tu gre za življenje in smrt. Občinstvo beračev me pošilja k vam. Izgubljen ste, ako ne ukrenete naglo, kar se še da ukreniti!“

Trudno se zgrane Hai-Feng, dvigne glavo. Kar čuje, kar le napol razume, je tako strašno, da ga pijanost sama od sebe popusti.

Sedaj... sedaj se dvigne, se opoteče naslonjen na enookega, proti oknu, vtakne glavo skozi odprtino, da se nasrka hladnega, jutranjega zraka. Tam doli po reki drvi šampan, mož ob veslu se upira v valove z divjo besnostjo, v njem sedita starec in neka ženska...

Hai-Feng se zdrzne: To je Kien-Lung! To je Nijov sin, ki je bil v Evropi ter se sedaj vrnil nazaj v Kanton in katerega tako roka kralja beračev ni dosegla. To je Kien-Lung, odpeljujoč mu belo ženo, določeno, da dvigne in razširi slavo „Trikratne sreče“ daleč po vsem Kantonu ter tako dvigne Hai-Fengovo promozenje na doslej nedoseženo višino.

Hai-Fenga obide brezkonni srd, da je prišel tako ob dvojen plen. Njegov obraz se spači, tako da izgine z njega še zadnja človeška poteza. Kakor blazen dvigne pest proti bežečemu šampanju ter zatuli zamolklo in divje nepopisno kletev.

5.

Holandski konzul na Saminu, gospod van Blankenstein ni malo začuden, ko začuje o polnoči trkanje na svoja vrata. Hitro odloži kupico whiskyjeve sode, katero je ravno pil ter zapre svoj dnevnik, v katero ima navado zapisovati vse važnejše dogodke dneva. Potem gre k oknu ter ga odpre.

Napol vsklikne, ko pogleda na cesto ter zagleda tri osebe, dva Kitajca ter žensko, ki izgleda napol ka-

kor Kitajka, napol kakor Evropejka. Trenutek nato pa že začuje klic:

„Gospod konzul, pomagajte! Tu je neka ruska darna!“

Gospod van Blankenstein zastopa v Kantonu tudi ruske interese.

„Trenutek,“ zakliče čakajočim, potem skoči v sobo ter pozvoni slugi.

„Idi, hitro odpri vrata!“

V veliki samotni konzulovi sobi, ki je s svojimi fotelji, s svojimi knjigami in spisi tako udobna, se Mavda kmalu zopet umiri. Tu se čuti varno in zaščiten pred vsemi Hai-Fengi sveta, tu je konec onega sveta umazanosti in strahu. Trudna, kakor je, se zlekne na stol ter zapre oči. Hipoma pa plane kvišku. Kaj? Ali je zopet v čolnu „Trikratne sreče“, Hai-Feng, kdo kiče Hai-Feng? S prestrašeni širokoodprtimi očmi se ozre okrog sebe.

Kien-Lung ravno dokončuje svoje pripovedovanje Bil je le konzul, ki je imenoval Hai-Fengovo ime ter namignil slugi, ki je vstopil s čajem, naj ji ga ponudi.

„Ta šuft mi je že dolgo znan,“ vzklikne konzul, „poizkusil je bil že nekoč prej ujeti neko Evropejko, žal je, da se nam takrat ni posrečilo dokazati mu tega, tokrat pa mislim, da bo dokaz dovolj močan!“

Je-li zopet Mavdina razgreta glava kriva, da vidi stvari, ki jih ni? Sluga, ki ponuja čaj skremži obraz za trenutek v peklenko, hudomušno rezanje. Ali pozna Hai-Fenga? Ima Hai-Feng svoje služabnike tudi tu? Li tudi tu ni varnosti? Preži mar tudi tu strahotna Kina?...

Toda ko do smrti prestrašena dvigne svoj parled znova proti slugi, je njegov obraz tako brezizrazen in kamenit, kakor poprej.

„Sanjala sem...“ še vedno sanjam,“ si misli Mavda ter vzdihne. Toda ko se sluga oddalji iz sobe, se vendarle nagne Kien-Lungu in konzulu ter jima zašepeta:

„Hai-Feng je kralj beračev. Bodite oprezni! Močnejši je, kakor vsi drugi v Kantonu. Svoje ogledu-he ima povsod. Mogoče celo tu...!“

Kien-Lung in konzul se zdrzneta, kakor zadeta od električnega toka. Kien-Lung pozabi na vse pred-pise olike, plane kvišku ter krične kakor besen. „Kralj beračev! Hai-Feng, kralj beračev! Zakaj nisem tega vedel prej... Iščem ga, Upropastil je moje rodno hišo! Častitljivi gospod Ni se nahaja v zaporu, ker kralj-

beračev tako hoče! Dobiti ga moram, če ne, umre moj oče!

Tiho, skoro neslišno se odpro vrata. Vprašujoče, z zagonetnim obrazom pošli sluga skozi odprti v sobo.

»Kaj prisluškuješ, mreina?« zavpije konzul. »Pojdi k vragu, sicer ti podkurim!«

Mavda se je pri tem znova prestrašila. Z groze polnimi očmi strmi proti vratom še potem, ko so se že davno zaprla.

»Glejte tudi tu ima svoje ogleduhe!...«

Toda konzul se je že pomiril. Zasmije se:

»Ah kaj! Radovedni so le, vsi ti ljudje. Ta sluga je že tri leta pri meni; kaj naj bi pri meni vohunil za Hai-Feng! Prazen strah! Razburjena ste le.«

Konzul se zopet zasmije.

»Trenutek, poskrbeti moram za okrepčilo!«

Ko izgine konzul v sosednji sobi, sta Mavda in Kien-Lung prvič zopet sama.

»Kako naj se vam zahvalim?« reče Mavda ter prime Kien-Lunga za roko, katero izkuša plaho odmakniti. »Za vedno ostanem vaša dolžnica. Stavlil ste v nevarnost zame, za tujko, svoje življenje, ljubi, dobri doktor.«

Nemo zre doktor vanjo, z njegovih prs se ne izviš beseda. Vsa njegova notranjost je razburkana. Rad bi govoril, toda ne more. Mrzlo in vroče mu prihaja ob dotiklajih Mavdine roke, sree mu bje kakor, da bi hotelo počiti. Trumoma, z nepopisnim naporom se končno osvobodi male, mehke, bele ženske roke.

»Saj... nisem mogel... drugače!... Tako srečen sem bil, da ste poklicala ravno mene!« jeclja ter zre sramežljivo preko nje v praznino... »Nepopisno sem se bal za vas ves čas od onega trenutka, ko sva se razstala.«

S čudnim strahom ga posluša Mavda. Več kakor vsebine njegovih besed ji izdaja njihov ton, da jo ta plahi mož pred njo — ljubi. Da se ni že prej tega domislila! Kako bi bil sicer tvegaj zanj svoje lastno življenje? Ah, zakaj poudigati ta prvi nežni plamen! Nedolžna je. Niti z eno besedo, niti z najmanjšo kretinjo ni dala temu možu, ki ni niti sin njenega plemena, niti iz katerega bi mogel sklepati na uspeh. Iz pouda, iz katerega bi mogel sklepati na uspeh. Iz hvaležnost čuti do rešitelja — samo njegovo hvaležnost. Obe roki iztegne proti njemu. Strah, da ga izgubi, ji narekuje besede:

»Ali vam smem biti sestra — hočete mi biti vi brat, ljubi doktor!«

Tu se sklone njegova nežna, mlada glava k njeni iztegnjeni roki. Njene prste omoči nekaj toplega — solze...

Vrata se odpro, konzul vstopi.

»Tu,« reče, »nekaj za sree in želodec!« ter položi pred njiju taso s konjakom.

»Hvala, srčna hvala,« zajecija Kien-Lung trduma ter vstane. »Če mi dovolite, pridem zopet, sedaj pa me kliče sinovska dolžnost. Se to noč moram dobiti me kliče sinovska dolžnost. Se to noč moram dobiti Hai-Fenga v svoje roke ter osvoboditi očeta.« Kien-Lung je zopet oni stari energični dečko.

»Ne smem vas zadrževati,« zašepeče Mavda tiho, »upam pa, da pridete kmalu zopet... in... prosim vas, pazite nase!«

Se en poklon in doktor odide. Za njim zmaje konzul z glavo.

»Človek si ni nikdar na jasnem pri teh ljudeh; čudno je to plemo.«

(Dalje prihodnjič.)

Mala oznanila.

Uradnik, vešč vseh trgovskih in spedijskih poslov, samostojen delavec, želi spremeniti mesto. Ponudbe pod »Veselen in marljiv« na upravo tega lista. 197 2-2

Agilnega mestnega zastopnika (akviziterja) sprejme pod ugodnimi pogoji pri sigurni bodočnosti Oglasi zavod Vorišč, Cankarjeva ul. 15. Penzionist ima prednost. 192 2-2

št učenka v specerijsko trgovino v Mariboru želi priti deklet, staro 14 let. Oskrbno bi imela doma. Ponudbe na Slemšek, Studenci, Na obrežju 37. 209

Samostojen korespondent za slovensko in nemško korespondenco, z večletno prakso in dobrimi referencami, išče mesta. Govori več jezikov. Vešč je tudi knjigovodstva, strojepljenja ter splošnih pisarniških poslov. Nastopi lahko takoj. Ponudbe pod »Agilen« na upravo lista. 219

Razpis. Podpisano občinsko predstojništvo razpisuje mesto občinskega tajnika z letno plačo 12.000 kron. Prošnje, opremljene z dokazili o sposobnosti, naj se vložijo do 20. svečana 1922 pri podpisnem županstvu ali pa najbolje priporočeno na osebo gosp. Blaža Zeleznik. Nastop službe takoj. Županstvo občine Pobrežje pri Mariboru, dne 7. februarja 1922. Župan: Zeleznik. 210

Krojač Kerner, Pobrežje, cesta na Brezje št. 31, prevzema vsakovrstna popravila oblek na dom po najnižji ceni. 198

Šivilja pride na dom. Naslov v upravi Tabora. 218

Proda se hiša z vrtom. Rank, Studenci, Cankarjeva ulica 9. 217

Proda se: Vila z malim posestvom v bližini mesta. Cena 450.000 K. — Strojarna s hišo in posestvom pri Mariboru in Ptuj. — Hotel, kavarni in gostilne z zemljiščem. — Znamke za odgovor je treba priložiti. Posredovalnica »Rapid«, Maribor, Gosposka ul. 28. 221

Proda se ceno enonadstropna hiša v bližini Glavnega trga. Naslov v upravi. 191 2-2

Steklenice vinske in buteljke kupuje vsako tudi najmanjšo množino Gjuro Valjak, Grajska klet, Maribor. 162 7-3

Žepne ure, precizijske in stenske popravljajo najsolidnejše tvrdka R. Bizjak, Maribor, Gosposka ulica 16. 64

Brivnica Frana Novaka na Aleksandrovi cesti št. 22 se priporoča. 3

Patria 220
Cognac
Medicinal
Zagreb
čisti vinski destilat.
Dobiva se povsod!

Na drobno **Trgovina** Na debelo

emajlove, steklene, porcelanaste in majolične posode se priporoča cenj. občinstvu. 184

Albert Vicel, Maribor, Glavni trg 5.

Štev. 735.

Razglas.

Dne 24. februarja 1922. ob 11. se vrši pri gradbeni direkciji v Ljubljani, Turjaški trg št. 1, II. nadst.

ponudna obravnava

za dobavo mejnikov za novo državno mejo med kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev ter republiko Avstrije.

Natančnejši podatki so na razpolago pri gradbeni direkciji med uradnimi urami.

Zapečatenim ponudbam, kolkovanim s kolkom za 20 Din. je priložiti potrdilo finančne deželne blagajne v Ljubljani o vplačani kavciji v znesku 5% ponudene vsote z izjavo, da ponudnik v celoti sprejme dobavne pogoje, dovolitev ministra za gradbe, da se ponudnik sme udeleževati javnih licitacij ter potrdilo pristojne davčne oblasti, da so plačani vsi davki. Vse priloge morajo biti pravilno kolkovane.

Namesto dovolitve za udeleževanje pri javnih licitacijah zadošča za sedaj ponudbi priložena prošnja na ministrstvo za gradbe, kolkovana in opremljena v zmislu razglasa gradbene direkcije št. 3776 z dne 17. oktobra 1921, Ur. l. št. 129 z dne 26. oktobra 1921, in pravilno frankirana kuverta, naslovljena na ministrstvo za gradbe.

Gradbena direkcija si izrečno pridržuje pravico, da odda dobavo brez ozira na ponujeno vsoto.

Nepravilno kolkovane ali pomanjkljivo opremljene ponudbe se ne bodo vpoštevale.

Gradbena direkcija za Slovenijo

v Ljubljani, dne 4. februarja 1922. 190

Gradbeni direktor: Inž. A. Kliner s. r.

Leseno pohištvo
Železno pohištvo
Tapetn. pohištvo
Pisarn. pohištvo
Posteljna oprava
Preproge
Zavesa 117
Blago zapohištvo
Posteljno perje

izvanredno nizke cene
v zalogi pohištva

Karol Preis

Maribor
Gosposka ulica št. 20
Pirchanova hiša.

Svoboden ogled!
Cenik brezplačno!

Pristopajte
k Jugoslovnski
Matici.

Danes v gostilni

FRANC MIR

na Frankopanovi ulici 25 216

koncert
in pojedina domačih krofov.

NOVOST

Avstrijski patent. Jugoslovanski patent
priglašen.

„Draga“ petrolejska štedilka profes. Sebastiana, je najcenejša luč sveta. Jeden liter petroleja daje razsvetljavo 300 ur in tudi več. Ne kadi, ne osmrja ozračja in je brez nevarnosti. Konstrukcija in raba za 3000 procentov cenejša od razsvetljave s svečo. Potrebno za vsako osebo v mestu in na deželi. Pripravno kot nočna lučka v bolniških in otroških sobah, pripravno za razsvetljavo v spalnicah, sobah za tujce, predsobah, stopniških, straniških, v hlevih, kletih. Sploh za vsaki prostor. Pri svetilki se more študirati in delati.

Ogleda se: Maribor, Gosposka ulica 20, I. nadstropje, samo v ponedeljek 13. t. m. od 10.—12. in od 14.—16. ure. 214

Jugoslovanski trgovci obrnejo naj se na trgovsko firmo: **Maroevič, St. Peter bei Graz.**

NAZNANILO!

Dovoljujem si tem potom cenj. odjemalcem vljudno naznaniti, da sem prevzel od gg.

Preac & Šoštarič
trgovlino z mešanim blagom v Gosposki ul. 4 v Mariboru.

Obenem zagotavljam cenj. odjemalcem, da se bodem potrudil s točno postrežbo, vedno pristnim in svežim blagom, da si obdržim naklonjenost, katero sta posedovala moja prednika, tudi v bodoče. 212

Anton Požar trgovina z mešanim blagom
Maribor, Gosposka ul. 4.

OGLAS

za prodajo konjskoga gnoja.

Pozivaju se vsi zainteresovani, da podnesu svoje pismene ili usmene ponude dana 19. februarja 1922 godine do 9. časova prije podne u komandu 4, puka teške artilerije, pošto će se toga dana zaključiti pismena direktna pogodba za prodaju gnoja (dubra).

Prodaja konjskoga gnoja biće za vreme od 1. marta do zaključeno 31. decembrom 1922 godine. Cena će se računati od jednih dobro napunjenih kola. Izmedju svih zainteresovanih vršiće se užja pogodba licitacije.

Ponude snabdeti sa taksom od dva dinara.

Kaucija 10% od po prilike. 215

MARIBOR, dana 8. februarja 1922 godine.

Komanda 4. puka teške artilerije broj 1302.

Komandant — Pukovnik

Millivoj A. Stevanović.

Podpirajte slovenske tvrdke!

PRVA JUGOSLOVANSKA TOVARNA ZA
GUMBE IN KOVINSKE PREDMETE
D. Z. O. Z. SLOVENSKA BISTRICA

Proizvodi gumbi iz ročevine in umetnega roga, (znamka „Galalith“), ustniki, samodke, svačice, pipe in čibuke, gumbi iz biserovine (Perlmutter) za porile. Držaji za palice in dežnike iz naravnega roga. Telefozi št. 5. Bančni konto: Obrtna banka, Ljubljana. Poštni ček. račun št. 7126. 502

**MLIJEČNA
ČOKOLADA
TALMONE**
NAJBOLJŠA!

204 **Glavno skladišče
za JUGOSLAVIJO
RADE KUNDIĆ, ZAGREB**
Boškovičeva ulica šte. 7, III.

Jadranska banka.

Beograd: Delniška glavica: 120.000.000 K
Rezerva: 60.000.000 K.
Trst: Delniška glavica: 15.000.000 Lir.
Rezerva: 5.000.000 Lir.

PODRUŽNICE: Beograd, Celje, Cavtat, Dubrovnik, Ercegnovi, Jelsa, Korčula, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Sarajevo, Split, Sibenik, Zagreb.
TRST — ZADAR — OPATIJA — WIEN

Naslov za hrzjave:

JADRANSKA BANCADRIA ADRIABANK

Prejema vloge na knjižice, tekoči račun in druge vloge pod najugodnejšimi pogoji.
Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.

Naš ameriški oddelak stoji v zvezi z vodilnimi bankami
v Ameriki in je v neposrednem stiku z našimi izseljenci.

Afiliran zavod

FRANK SAKSER STATE BANK

82 CORTLAND STREET NEW-YORK CITY. 226-2

**BETON-ZELEZOBETON-
VODNE ZGRADBE-
ELEKTRARNE.**
**Ing. J. Laurencić & Co. STRUŽENO
PODJETJE**
LJUBLJANA
RIMSKEGA CESTA N° 2
IZRABA VODNIH SIL
ŽAGE-MLINI-JEZOVJE-HIŠE-VILE-INDUSTRIJSKE STAVBE-MOSTOVI
PRORAČUNI-NACRTI IN OBISK INŽENIRJA BREZPLAČNO.

Durajski
mednarodni velesemenj
(Wiener internationale Messe)
od 19. do 25. marca 1922.
nudi trgovcem Jugoslavije
NAJUGODNEJŠO PRILIKO ZA NAKUP

Natančnejša navodila glede potnih ugodnosti in stanovanj potom Wiener Messe A. G., Wien, VII., Messepalast, kakor tudi potom častnih zastopstev v Zagrebu: Dopisno mesto avstrijskega trgov. muzeja (Rob. Sereth), Kačičeva ulica 7; „Celeritas“, jugoslov. transportno društvo z o. z. Artur Hirschl, Mažuraničeva ulica 95; Avstrijski urad za potne liste Trg sv. Marka 9.

**la. ostravski
plinski koks**
v poljubni množini oddaja
Mariborska 202
mestna plinarna.

Krumpir

kupuje in repu kojagod tovarna
stanica Ponude se oznakom ce-
ne molim. Kiselo zelje prodaje
u novim sudama od 25-50 i
100 kg. Kupujemo takaj jabuke
i crv. luk. H. Novak, Zagreb,
Maksimirska c 64. Telefon 20-60.
175 3-3

Jos. Martinc

Maribor 626

Galanterijska veletrgovina

Velika zaloga pohištva!

Če se hočeš poročiti
in pohištvo si kupiti
lek Zelenkinajpoprej
v Šolsko ulico poglej!
Tamkaj spalnice ne-
štete,
od najboljših kvalitete
tam so klubske gar-
niture
znane preko Drave,
Mure,
tamkaj so jedilne
sohe,
tam preproge in po-
dobe
in še vse, kar kdo
zeli, 1804
pri Zelenku se dobi

Ernest Zelenka

tapetar in sodno zapri-
seženi strokovnjak
Maribor, Šolska u. 5

KONTORIST (inija)

popolnoma zmožna slovenskega in nem-
škega jezika v besedi in pisavi, se išče
za tukajšnjo industrijsko podjetje.

Nastop takoj! Nastop takoj!

POGOJI: Slovenska in nemška stenografija
ter strojepisje.

3-1 Ponudbe naj se pošljejo na
poštni predal 27, MARIBOR.

Več uradnikov in uradnic

s perfektnim znanjem slovensčine in nem-
ščine, zmožnih strojepisja in stenografije,
tudi začetnikov, sprejme — — — 205

Ljubljanska kreditna banka,
podružnica v MARIBORU.

Pšenični zdrob

(Himmeltaugries)

najboljša hrana za otroke
se zopet dobi pri
Adolf Radi, Maribor, Aleksandrova c. 40.

Naznanilo!

211 Svojim cenj. odjemalcem vladno naznanjam, da
imam krasno češko in angleško blago za moške in
damske obleke, katere izdelujem v lastni delavnici po
najnižjih cenah. — Za obilen obisk se priporočam

Dominik Fabjančič, krojač za gospode
in dame
MARIBOR, Jurčičeva ul. 5, II. nadstr.

Tvornica kola i industrija drvene robe d. d.

Tovarna v Mariboru

izdeluje

VOZOVE,

poljedeljske v lahkem in težkem izdelovanju,

POEDINE DELE KOL,

kakor kolesa, lestve i. t. d.,

TALIGE,

ukovane in neukovane,

ROČNE VOZICKE,

vse izdelano s stroji v serijah, vsaka količina in v naj-
krajšem dobavnem roku.

Dopisi: TVORKOLA — MARIBOR

Poštni predal 27. 85

Zaloga čevljev Dragotin Roglič, Koroška cesta 19, Maribor
komisijska zaloga pri Betki Lešnik, Gosposka ulica 14.